

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 50

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENE

Cene inseratov:Enostolpna petstina vrsta
malih oglasov po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglas nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 5.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.**Pri večjem naročilu popust.**Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Slovenski denar.

Dolžnost vsake dobre javne naprave je, da skrbi za to, da se od ljudi vplačan davčni denar in sploh vse javne dajatve vračajo zopet med ljudstvo v tej ali oni obliki in vračajo tudi v vse kraje, odkoder se je javni denar nabral. Denar, ki ga država rabi n. pr. za vojaštvo, vrača država davkoplačevalcem na ta način, da za ta denar nabavlja vse vojaške potrebščine, kar se jih da nabaviti doma, od domačih, po vseh krajih države raztresenih dobaviteljev.

Tudi gospodarstvo z nedržavnim, a javnopravnim denarjem se mora razvijati v isti smeri kakor gospodarstvo z državnim denarjem. Zato n. pr. bivša avstrijska poštna hranilnica ni nalagala svojih iz vseh dežel bivše monarhije na Dunaj se stekajočih vlog samo na Dunaju, ampak je dajala kredite tudi provincam, iz katerih se je denar nabral, in sicer je dala trgovini in industriji vsake dežele toliko kredita na razpolago, kolikor so znašale hranilne vloge iz dotične dežele.

Tako gospodarstvo je bilo pošteno in pravilno, ker je nabral denar enakomerno oplojal gospodarstvo vseh dežel in ne samo gospodarstva ene privilegirane centrale.

Tega po celem svetu priznanega in upoštevanega principa decentralizacije denarja naše dosedanje centralne vlade v Belgradu niso niti najmanj upoštevale. Upamo, da bo nova vlada tudi v tem oziru krenila na boljša pota.

Dosedanjim belgarskim vladam pa ni zadoščalo le centraliziranje državnega denarja, ampak one so hotele centralizirati tudi oni privatni kapital, nad katerim vrši država pač svoje nadzorstvo, ki pa je kljub temu nadzorstvu še vedno privaten denar.

Dve naredbi bivših vlad sta v tem oziru zelo značilni.

Ena naredba ukazuje hranilnicam in sličnim zavodom, da morajo vse svoje čiste dobičke centralizirati v belgrajski »Upravi fondov«. Kaj bi to pomenilo za naše denarne zavode, lahko uvidi po dosedanji praksi vsak človek sam: Belgrad bi plaval v denarju, provinca pa bi ostala suha.

Druga naredba, k posega silno globoko zlasti v slovensko gospodarsko življenje, je pa tista, ki centralizira denar bolniških blagajn v eni sami centrali, ki ga mora zopet nalagati v enem samem zavodu.

Prispevki, ki jih morajo plačevati za zavarovanje delodajalci in delojemalci, znašajo zlasti v Sloveniji, kjer se ta denar redno plačuje, lepe milijone na leto. Ta denar pa se iz Slovenije odceja kakor voda iz kanala in se ne vrača nikdar več po nobeni poti v Slovenijo nazaj — po zaslugi dr. Žerjav in njegove kompanije.

S svojimi prijatelji vred je dr. Žerjav pravočasno spoznal, kaj pomenijo vsote, ki se stekajo v bolniško blagajno. Zato je bolniške blagajne centraliziral — zaenkrat v Zagrebu — okrožnim uradom po provincah pa dal naročiti, da morajo oddajati vse prebitke njegovi banki po jako nizki obrestni meri, dočim ista banka »obrač« ta denar z lahkoto z dobičkom svojih 10 do 15 odstotkov. Pa se ljudje še čudijo, odkod jemlje »Jutro« denar! Da pa ves aparat še boljše funkcijonira, dr. Žerjav ni dal izvesti predpisanih volitev v bolniške blagajne, ampak je povsod imenoval v ravnateljstva in v načelstva okrožnih uradov bodisi v centrali, bodisi v provinci same zveste in zanesljive svoje somišljenike. Izjeme so jako redke.

Z ozirom na upravni princip, ki smo ga navedli takoj uvodoma, zahtevamo z vso pravico, da se odtok slovenskega denarja iz Slovenije ustavi in da se naloži doma. To vendar ne gre, da se naš denar oddaja iz dežele ven in to še zavodu(-om), ki niso puplarano varni! Mi nič ne rečemo, da je imenovana banka slaba ali nesolidna. Toda banke so po svojem ustroju več ali manj spekulativni zavodi, v take zavode pa zavarovanjski denar ne spada. Naš domači denar naj ostane lepo v deželi, kjer imamo dovolj trdnih in zanesljivih hranilnic. V hranilnice spada naš zavarovanjski denar in ne v banke. Hranilnice naj pa osnujejo svoje posebne »kreditne odseke« po vzoru Mestne hranilnice ljub-

ljanske, kjer bodo lahko dobivali cenen kredit v prvi vrsti tisti delodajalci, ki so tudi pripomogli s svojimi prispevki, da se je denar nabral v blagajne.

Kakšnega pomena bi bili milijoni cenenega kredita za slovenske obrtnike in podjetnike, pa ni treba razlagati.

Zato je treba dosedanje uporabo slovenskega privatnega, čeprav pod javnim nadzorstvom stoječega kapitala čimprej preurediti, člane Žerjavovih načelstev pa od uprave tega denarja odstraniti.

Sporazum med vlado in HRSS.

HRSS ZASEDE ŠTIRI PORTFELJE.

Belgrad, 17. sept. (Izv.) Danes predpoldne se je vršil v vladnem predsedništvu sestanek načelnikov vladnih strank, na katerem se je razpravljalo o vprašanju vstopa HRSS v vlado in s tem v zvezi o vprašanju spremembe v vladi. Sestanka se je udeležil tudi notranji minister. Prisostvovali so še nadalje ministri dr. Korošec, dr. Spaho in Marinković, od HRSS pa dr. Maček in Predavec. Dosežen je bil načelen sporazum glede vstopa HRSS v vlado, ki bo zastopana po štirih ministrih. Dogovorjene še niso podrobnosti, kar se bo zgodilo na seji ministrskega sveta, nakar bo ministrski predsednik poročal kralju. Nato bo podpisan ukaz o novih ministrih. Vstop HRSS v vlado ne bo imel za posledico širše spremembe v vladi. HRSS bo najbrže dobila ta-le ministrstva: ministrstvo za izenačenje zakonov, za šume in rude, za socialno politiko in za agrarno reformo. V tem slučaju bi minister za agrarno reformo Ivan Vesjenjak prevzel ministrstvo za vere, socialni minister dr. Šefkija Behmen bi prevzel ministrstvo za narodno zdravje.

Belgrad, 17. sept. (Izv.) O današnji seji načelnikov vladnih strank je bilo izdano to-le poročilo: »Danes so se ministri Davidović, dr. Korošec, dr. Spaho, Petrović in dr. Marinković razgovarjali s Predavcem in dr. Mačkom o političnem položaju. Dr. Maček in Predavec sta v imenu HRSS Davidoviću izjavila, da je HRSS v interesu izvajanja vladne politike pripravljena vstopiti v vlado. Ljuba Davidović je z zadovoljstvom sprejel to obvestilo

na znanje, ki je korak dalje v skupnem delu. Porazgovorili so se o obrisih končnoveljavnega sporazuma, o načinu in času njegove izpeljave.«

Belgrad, 17. sept. (Izv.) Današnji prihod HRSS, komunike in uspehi današnjega sestanka so med radikali izzvali paničen strah. Izgubili so glave. Poslužujejo se sedaj najpodlejših in najbolj lažnivih pretenj, ki gredo že tako daleč, da tangirajo najvišje mesto. V srbski javnosti, posebno v Belgradu je prihod HRSS bil kar najiskreneje pozdravljen. Na radikalske pretnje in grožnje se nihče ne ozira, ker vsak ve, da izvirajo od male konvencionistične skupine, ki se hočejo obraniti in si ohraniti svobodo in eksistenco, boječ se ječe, ki jih čaka za njihovo ropanje državnega in ljudskega premoženja.

Kot kandidate HRSS za imenovana ministrstva se imenujejo dr. Maček (izenačenje zakonov), Košutić (šume in rude), Predavec (agrarna reforma) in dr. Krnjević (socialna politika).

Belgrad, 17. sept. (Izv.) Predavec in dr. Maček sta nocoj odpotovala v Zagreb.

IZJAVA PREDAVCA.

Belgrad, 17. sept. (Izv.) Vaš dopisnik se je razgovarjal s Predavcem, ki mu je izjavil sledeče: Načeli smo vprašanje končnoveljavnega sporazuma in se o tem porazgovorili. Razgovori so prijateljski in se bodo nadaljevali. Pokazalo se je, da smo v mnogih slučajih edini, o katerih je javnost mislila, da nas bodo razdvojila.

OBTOŽENI MINISTRI.

Belgrad, 17. sept. (Izv.) Danes je bila izročena narodni skupščini obtožba proti dr. Lazi Markoviću, bivšemu pravosodnemu ministru, katero je podpisalo v ustavi določeno število narodnih poslancev. Še v tem tednu se pričakuje še obtožba proti dr. Velizarju Jankoviću, tekmo prihodnjega tedna pa proti ostalim ministrom iz najbližje Pašičeve okolice.

SPREMEMBE V DIPLOMATIČNI SLUŽBI.

Belgrad, 17. sept. (Izv.) V zunanjem ministrstvu pripravljajo velike spremembe v diplomatski službi. V načrtu je ukinjenje tistih častnih konzulatov, kateri niso pokazali dobrih uspehov. Otvorili bi se konzulati v Temešvaru, Krakovu in Lvovu. Nova poslaništva se otvorijo v Portugalski, Danski, Braziliji in Argentini.

ŽELEZNIŠKA IMENOVANJA.

Belgrad, 17. sept. (Izv.) Kralj je podpisal ukaz, s katerim se bivši ravnatelj zagrebške direkcije Franić imenuje za ravnatelja subotičkega železniškega ravnateljstva. Za pomočnika železniškega ravnateljstva je imenovan Manojlović; dosedanjí pomočnik Madić je upokojen. Za načelnika prometnega ministristva je imenovan Alojzij Pregelj. Za načelnika prometnega oddelka v Ljubljani je postavljen g. Benedek od ljubljanskega inspektorata. Za višjega uradnika v ljubljanskem prometnem ravnateljstvu je imenovan H. Golias.

PROMET Z REKO.

Belgrad, 17. sept. (Izv.) Začetkom oktobra se začnejo pogajanja med našo državo in Italijo o ureditvi prometnih odnosov med Jugoslavijo in Reko.

PRITOŽBA NA ŽELEZNIŠKO MINISTRSTVO.

Belgrad, 17. sept. (Izv.) Izvoznikarji iz Slovenije so poslali prometnemu ministristvu pritožbo radi nepravilne razdelitve vagonov. Trdi se, da vagonov v Sloveniji primanjkuje. V Vojvodini jih je pa preveč.

ODSEK ZA ZAŠČITO DECE.

Belgrad, 17. sept. (Izv.) Odsek za zaščito dece, ki se je dosedaj nahajal pri invalidskem oddelku socialnega ministristva, je postal samostojen.

MAŽARSKA STRANKA VLADI.

Belgrad, 17. sept. (Izv.) Ministrski predsednik Lj. Davidović je prejel od predsednika mažarske stranke dr. Šante sledečo brzojavko: Predsedništvo mažarske stranke si šteje v čast, da se more na svojem prvem sestanku po protipostavni razpustitvi zahvaliti predsedniku in kraljevski vladi, želeč ji uspeha pri delu za našo domovino.

VPRASANJE SV. NAUMA.

Belgrad, 17. sept. (Izv.) Kakor smo zvedeli, vprašanje samostana sv. Nauma še ni popolnoma propadlo za našo državo. Davidovičevi vladi se je posrečilo, da se bo na poslaniškem sestanku to vprašanje ponovno pretresalo. Verjetno je, da bo samostan sv. Nauma prisojen naši državi. Kakor smo zvedeli, bo vlada izdala posebno knjigo, v kateri bo razložila javnosti, kako je bilo s tem vprašanjem. V knjigi se bo pokazalo, kateri naših diplomatov nosi krivdo, da je samostan sv. Nauma pripadel Albaniji.

SLOVANSKI ZEMLJORADNIKI V BELGRADU.

Belgrad, 17. sept. (Izv.) V Belgradu so prispeli odposlanci bolgarske, češke, poljske in ruske kmetijske mladine, ki so bili na kongresu v Ljubljani. Obšli so Slovenijo in Dalmacijo. V Belgradu ostanejo dva dni. Obiskali so tajništvo zemljoradniške stranke in zemljoradniški klub.

NA ČAST LAMPSONU.

Belgrad, 17. sept. (Izv.) Angleški poslanik sir Young je z gospo soprogo privedil v angleškem poslaništvu obed v čast ravnatelju političnega oddelka za bližnji vzhod v angleškem zunanjem ministristvu Lampsonu. Prisostvovali so predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanović, trgovinski minister dr. Šumenković, pomočnik zunanjega ministristva Bocković in načelnik zunanjega ministristva Lazarević.

RADIČEVCI IN POPOVIĆ.

Belgrad, 17. sept. (Izv.) Nekaj narodnih poslancev HRSS se pripravljajo na povabilo Džoke Popovića na obisk Krajine, kjer je bil Popović izvoljen. Po svoji vrnitvi gredo preko Šumadije, kjer je pričakovati svečanega sprejema, da se Srbi revanžirajo za Popovičev sprejem v Zagrebu. Gjoka Popović je odpotoval v Krajino, da bo sprejem čim slovesnejši.

K NAMERAVANEMU NAPADU NA RADIĆA.

Zagreb, 17. sept. (Izv.) Danes se je po Zagrebu razširila vest, da je »detektiv« Armenulić, ki je imel baje nalog Radića ubiti, na potu v Belgrad pobegnil. Pomagali so mu pri begu bivši režimovci. Pobegnil je v inozemstvo.

Vrenje v Bolgariji.

Belgrad, 17. sept. (Izv.) Vesti od Bolgarske meje povedo, da se je Cankova vlada uradno postavila na stran Protogerova in Todora Aleksandrova. Vojaštvo se aktivno udeležuje preganjanja Protogerovih nasprotnikov. Iz bolgarske notranjosti prihajajo vznemirljive vesti, da je vsa država pred krvavo državljansko vojno.

Položaj v Italiji.

Rim, 17. sept. (Izv.) Mussolini napevna vse sile, da si osvoji nazaj simpatije italijanskega ljudstva. 16. t. m. se je podal v Napoli, ki slovi kot opozicijsko mesto. Seveda so mu fašisti priredili velik sprejem. Z balkona je govoril ljudstvu običajne fraze o slavi Italije in spretno povdarjal svoje zasluge na zunanjopolitičnem polju: pridobitev Reke, Jube in Rodosa. Vendar je rekel, da ne odreka opoziciji pravice do obstoja in parlamentarne borbe. Preprečil pa bo, da bi se uničile žrtve onih, ki so padli za slavo Italije na bojnih poljih. Nekoliko je tudi zagrozil, da bodo črne srajce, če treba, branile pridobitve fašizma do skrajnosti.

Shode, ki so jih fašisti napovedali po celi Italiji za 21. t. m. je Mussolini odpovedal. Pravi, da mora fašizem s tem pokazati, da se nikogar ne boji in da je discipliniran.

Popolari se trdno držijo opozicije, ki jo oni vodijo. V tem oziru jih ne omajejo

niti nekateri katoliški krogi, ki žele, da bi populari ne podpirali borbe proti obstoječemu stanju, češ da s tem pomagajo do vlade socialistom. Populari odgovarjajo na to, da bo padec fašizma čisto sam po sebi brez prizadevanja popularov imel za posledico, da bodo morali prevzeti vlado vsi antifašistični elementi, vključno s socialisti, ki so za red, mir in zakon.

IZ DRUŠTVA NARODOV.

Zeneva, 17. septembra. (Izv.) V četrti tek se vrši plenarna seja Društva narodov.

POMIRLJIV MUSSOLINI.

Neapel, 17. septembra. (Izv.) Mussolini je imel tu velik govor, v katerem je rekel, da fašizem nikakor ne zahteva istega mišljenja od vseh Italijanov, hoče pa, da se mu prizna, kar je ustvaril dobrega.

ITALIJANI ZANIKAJO.

Rim, 17. septembra. (Izv.) Listi demantirajo poročila o bojih na egiptovsko-italijanski meji.

BOJI V KAVKAZU.

Pariz, 17. sept. (Izv.) »Chicago Tribune« poroča, da se vrše ob železnici Trapezunt-Tiflis ljuti boji. Turška vlada se drži nevtralnega.

VELIKA NESREČA V RUDNIKU.

Newyork, 17. septembra. (Izv.) V Wyomingu se je dogodila velika rudniška nesreča. Pogrešajo okoli 50—80 rudarjev.

PRIJET POLITIČNI ZLOČINEC.

Zeneva, 17. septembra. (Izv.) Tukaj so danes zaprli drugega morilca ruskega zastopnika na konferenci v Lausanni Vorovskega. Morilec se piše Moriz Konrad. Zaprti so ga v nekem baru.

PREMOGOVNI TRUST V PORUHRJU.

Berlin, 17. septembra. (Izv.) Z ozirom na važnost tesne zveze med lastniki premogovnikov v Poruhrju zaradi reparacijskih davkov je finančni minister dovolil enotno zvezo med lastniki premogovnikov.

STAVKA KOVINARJEV V AVSTRIJI KONČANA.

Dunaj, 17. sept. (Izv.) Stavka kovinarjev, ki je trajala teden dni, je danes končana.

AVSTRIJA IN MALA ANTANTA.

Dunaj, 17. sept. (Izv.) »Deutsche Allgemeine Zeitung« je objavila vest, da bo Avstrija vstopila v malo antanto. Temu nasproti poroča »Wiener Allgem. Zeitung«, da je ta vest napačna in politično tako nezmisliva, da ne potrebuje nobenega pojasnila.

POVIŠAN DISKONT NA OGRSKEM.

Budimpešta, 17. sept. (Izv.) Generalni svet Ogrske narodne banke je sklenil povišati diskont od 2½ na 12½.

NEMIRI NA KITAJSKEM.

London, 17. septembra. (Izv.) Listi poročajo, da je bil predsednik province Tientsin umorjen.

Shanghai, 17. sept. (Izv.) 20 km od Shanghaija so se vneli ljuti boji.

Mukdan, 17. sept. (Izv.) Ču-lu-ling je izdal proglas, v katerem naznanja, da prevzema poveljstvo nad četami v Mandžuriji.

NOV PREDSEDNIK KITAJSKE REPUBLIKE.

Peking, 17. septembra. (Izv.) Dr. Yen je danes nastopil svoje mesto kot predsednik republike.

Iz zunanje politike.

* Notranjepolitični položaj v Angliji se suče okoli vprašanja, ali se bodo vršile nove volitve za parlament ali ne. Pesimisti namreč menijo, da bo Mac Donaldova vlada prišla v nevzdržen položaj, ako se ne posreči razmejitev med južno in severno Irsko ali pa če parlament ne odobri pogodbe z Rusijo. Zdi se pa, da bosta obe ti aferi potekli za vlado srečno. Res pa je, da se delavska stranka za vsak slučaj pripravlja in je napovedala že za te dni 250 shodov. Govorili bodo vsi člani kabineta, mobiliziranih je na tisoče agitatorjev. Ako bi se parlament razpustil, bi se vršile volitve že novembra meseca.

* V Maroku se je položaj španskih čet nekoliko izboljšal zaradi velikih ojačenj, ki so prišla iz domovine. Sicer pa je armada zelo demoralizirana. Primo de Rivera se bo moral na vsak način odpovedati zaledju takozvane španske cone in se zadovoljiti s par obrežnimi točkami. Izjavil je, da namerava vpostaviti v tej coni oblast maghzena (sultanovega ali raisulijevnega namestnika) pod španskim varštvom. Vprašanje pa je, kaj bo na to rekel vodja vstajev, Abd el Krim, ki se veliko ne meni ne za Španijo ne za maroškega raisulija.

* O vstaji na Kavkazu manjka zanesljivih poročil. Gotovo je, da se je uprla Georgija, trdi se pa, da so se uprli tudi Dagestanci, takozvana gorska republika in Aserbejdžan. Vstaji so povečini muslimani,

vodijo pa vstajo bržčas menjševski socialisti in socialrevolucionarji ter druge stranke, ki so proti sovjetski vladi. Sovjeti so mobilizirali številno armado, ki jo baje vodi sam Trockij. Tudi črnomorsko rdeče brodovje je mobilizirano. Stvar se tiče tudi Turčije, ki podpira težnjo Kavkascev po popolni neodvisnosti. Georgijci uživajo po Evropi velike simpatije, zlasti med IL. internacionalo, kateri georgijski protibolševiški socialistični voditelji pripadajo. Sovjeti bodo seveda vse storili, da to vstajo, ki ni prva, udušijo.

Politične vesti.

+ UJU-jarska besnost. Včerajšnje »Jutro« divja, ker to pot pri učiteljskih imenovanjih ni komandiral največji škodljivec slovenskega učiteljstva, Luka Jelenec. Doslej je oddajal vse učiteljske službe faktično on. On je prestavljal in odstavljaj učiteljstvo in kaj je bilo merodajno zanj, ve že danes vsak otrok. Edina zanj pomembna kvalifikacija je bilo JDSarsko kričastvo in orjunstvo, že sokolstvo je bilo premalo. Poznamo celo vrsto slučajev, ko so odločili ni moške na prosvetni upravi vpraševali kompetentke, če so sokolice in če so dobili negativni odgovor, so bile njihove prošnje zapečatenne. Prosveta je bila pod prejšnjo vlado JDSarska dekla in nikjer se ni nabralo toliko gnoja, kot ravno tu, zato je bilo treba že doslej krepke roke in jo bo treba še za bodoče, da se ta Avgijev hlev očisti in šola vrne ljudstvu. Če pa pobesnelo liberalno učiteljstvo, ki se zbira v Ljubljani okrog Jelenca, ne bo nehalo s psovanjem, bo treba oživeti in uveljaviti tudi sklep bivšega Jelenčevega višjega šolskega sveta, po katerem ne more kompetirati v Ljubljano nihče, ki nima vsaj 10 let službe na kmetih in v smislu tega sklepa bi morala oditi precejšnja vrsta sinov in hčera raznih UJU-jarskih veličin še za celih 10 let na kmete, da omenimo le urednika »Učiteljskega tovariša« Iv. Dimnika, Likozarjeve hčerke in še mnogo, mnogo drugih. Dalje v tej zvezi »Jutro« laže, da je prosvetna uprava pod dr. Korošcem prva posegla po premeščevanju učiteljstva. Kako tako cinično laž more zapisati le šmok pri »Jutru«, kajti kdo se ne spomni divjega preganjanja, ki ga je bilo deležno uradništvo za časa Žerjavove in Jelenčeve komande! »Pa preidimo na imenovanja: upraviteljsko mesto na II. m. d. osn. šoli je dobil znani pedagoški pisatelj Janko Polak s 26 službenimi leti, dočim ga je Jelenec namenil svojemu adlatu M. Pegicu, mestu telovadnih učiteljic sta dobili edini strokovno res usposobljeni kompetentki s tozadevnimi uradnimi izpričevaji, dočim jih Jelenec niti v poštev ni hotel vzeti, ker nista Sokolici, bili sta pa namenjeni kompetentkama, katerih kvalifikacija je izključno le »šolska misel« itd. itd. Gospoda, imamo v rokah vaše ternopredloge, ki so stali tik pred imenovanjem in linčali bi vas lastni člani in somišljeniki, če ga objavimo, zato — jezik za zobe. Jelenec ne bo nikdar več komandiral našega šolstva, to naj si gospoda zapomni.

Beleške.

Provokacij mora biti konec! Ob priiliki aretacije ing. Marko Kranjca je izdala ljubljanska orjuna neke vrste »komunike«, v katerem poziva članstvo, »naj ohrani mirno kri.« Ta bi še bila lepa, da bi si lastili nekakšne protiakcije! Samo po sebi razumljivo je, da imajo ohraniti člani orjune mirno kri! Rok pravice ne bo ušel niti en orjunaš, zato jamčijo danes res neodvisna sodišča. Druga protiakcija je napovedano razvite prapora orjune v Zagorju. Zagorje je delavsko središče in obetajo se nam torej nova trboveljska grozodejstva. Opozorjamo oblasti na to orjunsko ekskurzijo v Zagorje, da ne bo pozneje nepotrebnih sitnosti, orjunašem bi pa svetovali, da ostanejo prav mirni v mišjih luknjah, sicer jih bo val ogorčenja pihnil iz slovenske sredine. Orjunski škandali in krvoprelitja še niso pozabljena. Teh provokacij mora biti konec!

Lažnivi »Slovenski narod« je trdil, da da so se vseučiliški profesorji morali pokloniti prosvetnemu ministru dr. Korošcu. Mi smo to takoj zavrnil in ugotovili, da vseučiliški profesorji k temu niso bili primorani. Nato »Narod« 17. t. m. odgovarja, da je dobil svojo informacijo iz najzanesljivejšega vira in da mu zaradi tega po krivici očitamo zlobnost. Kakšen je ta »najzanesljivejši vir«, pa je razvidno iz tega: Dne 18. septembra t. l. je g. proročnik univerze obvestil gospode dekanne posameznih fakultet o prihodu g. ministra prosvete sledeče: »Gospod dekan! Jutri v nedeljo 14. t. m. dopoldne pride na univerzo gospod minister prosvete dr. Korošec in želi stopiti v stik z gg. dekani in profesorji.« — G. profesorji pa so bili od dekana obveščeni nato sledeče: »Jutri v nedeljo dopoldne ob 11. bo posetil našo univerzo g. minister prosvete dr. A. Korošec. Gospod minister želi stopiti v stik s profsorskim zborom. Zato vabim gg. univerzitetne profesorje, da se zbero v posvetoval-

nici.« — Na podlagi tega so se gg. profesorji prostovoljno in gotovo z velikim veseljem zbrali, da osebno sporočijo vrhovnemu šefu prosvete želje in potrebe slovenske univerze, tembolj ker se preje noben prosvetni minister zanje ni zmenil, najmenj pa g. Pribičević, ki je s pomočjo Žerjava slovensko univerzo hotel le uničiti. »Narodova« trmoglavost lažnivost je le dokaz, s kako ničvredno nekulturno naravnost sramotno žurnalistiko se imamo boriti.

Kaj je vse prepovedal Pribičević? Vstop profesorjem v vsako drugo »separatistično« stanovsko društvo, razen centralističnega profsorskega društva. — Namerjal je pa baje prepovedati govoriti otrokom v latinici!

Uradni prostori. »Jutro« trdi, da se je slovenska šolska uprava preselila v Katol. tiskarno. Moramo popraviti! Vaši šolski upravi tega ni treba, ker imamo svojega slovenskega ministra v Belgradu. Le gospod Jelenec je uradoval v tiskarni, seveda v Učiteljski tiskarni.

»Nj. Vel. Nikola Pašić«... Vlada je našla neko »rešenje« bivših oblastnikov, ki je najboljši dokaz, kako daleč je privedla državo korupcionistična klika Pašić-Pribičević. Pašić je naročil, da se v mariborski delavnici preuredi zanj popolnoma nov vagon (reparacijski) III. razreda, s štirimi osmi, in sicer tako, da bi služil obenem kot salonski voz, delavnica, jedilnica itd. Voz naj bi se bil preuredil po vzoru angleških Pullmann-vozov. Popravilo tega vagona bi bilo veljalo 1 milijon 500.000 Din. Komentarja menda ni treba. (Po »Smotri«.)

Dopisi.

Iz Starega trga pri Ložu. Kakor od povsod, odhaja tudi iz naše doline mnogo mladencev s trebuhom za kruhom — v Francijo. Po drugih glavarstvih se ne stavi tem delavcem nobenih ovir, dobe knjižico, to podpisuje v Ljubljani francoski konzul, pot jim je odprta. Vse drugače je pri nas v našem glavarstvu. Prošnje za dovoljenje romajo od Poncija do Pilata po več mesecev, nazadnje se pa po več mesecih čakanja da pri glavarstvu migljaj od najmerodajnejše osebe — naj pošljejo dokumente ekspres v Belgrad na naslov »Gospodin odvetnik dr. Olipović — za socialno politično oskrbo — prilože naj 20 Din (!) za rtud, pa more biti rešeno najmanj v 7 dneh. 8 ali 9 delavcev je tako napravilo in sedaj čakajo. Čudno se nam zdi, da morajo romati take prošnje v Belgrad samo iz našega glavarstva. Opozorili bi radi ministra za social. politiko na tega odvetnika »Dr. Zaradović«. — Drugim fantom se je pa reklo: »Kaj vam je sila hoditi v Francijo, saj dela gospod Kovač fabriko — potrebuje delavce. Kaj pa ko bi bil temu zavlačenju namen, dobiti par gospodom cenenih delavcev, katere bi izkoriščali radi velikega števila ponudnikov-delavcev, ker slišali smo tudi, da se na tej parni žagi že zadnji teden zmanjšuje plača za uro, češ, se mi hodi vedno dosti delavcev ponujat. Zakaj romajo le naše prošnje v Belgrad?

Vrhnika. Vse pristaše SLS vabimo na važen sestanek v nedeljo, 21. t. m. ob 3. popoldne v Rokodelski dom. Poroča eden izmed gg. poslancev. Ker se izvoli tudi nov krajevni odbor, se nadajamo, da bo udeležba obilna.

Vrhnika. Nasprotniki silno vpijejo, ker se je Verbič vzel za ravnateljstvo obč. hranilnice. Nas to silno veseli, ker je to jasen dokaz, da je gadja zalega zadeta v živo. Bil je to naš prvi strel, in če ne bo miru, poč kmalu še — drugi.

Koprivnica. Danes 15. t. m. ob 21.10 ali ob 9. uri 10 min. zvečer je bil tukaj močan potresni sunek od jugovzhoda proti severozahodu, trajajoč 5 do 10 sekund.

Kokarje. Med novo izvoljenimi župani, ki so pristaši SLS, je pomotoma izpuščen g. Fr. Cajner, pos. in veletrgovec v Pustem polju. »Jutro« je pisalo, da je zmaga napredna lista in da je g. Cajner naprednjak. Obojno je laž. Bili sta dve listi: Cajnerjeva: Slov. kmeč. zveza, ki je dobila 10 odbornikov, in Bitenčeva: Delavsko-kmečka, ki je dobila 7 odbornikov. Dve listi sta bili le zaradi gradnje in popravila cest. To vprašanje bo g. Cajner na zadovoljstvo Zadrečanov kakor tudi Savinčanov lahko rešil; tembolj, ker od vseh 17 obč. odbornikov je sigurno vsaj 14, če ne 15 pristašev SLS. Zadrečanom kakor Savinčanom v kokarski občini bo gotovo tak obč. odbor pripomogel, da se jim ustvari pravične zahteve. G. Cajnerju pa, ki je oločen pristaš SLS, častitamo.

Dnevne novice.

— Konkurni razpis. Potom okrožnice je bila razpisana župnija Sv. v. b. v. litijski dekaniji z zaključnim rokom do 5. oktobra t. l.

— Minister dr. Korošec je na poti v Belgrad sprejel v Zagrebu deputacijo vseučiliških profesorjev, ki so urgirali nujno rešitev nekaterih s strani akademskega senata predloženih zadev. Dr. Korošec je obljubil čimprejšnjo rešitev.

— Ilirska kapucinska redovna provincija je dne 16. t. m. imela svoj prvi provincijalni zbor ali kapitelj v Celju pod predsedstvom generalnega definitorja in vizita-

torja o. Eligija iz Rima. — Provincijalom je bil izvoljen dosedanji definitor in superior pri Sv. Jožetu na Studencih (pri Mariboru): P. Linus Prah. V višji provincijalni svet so bili izvoljeni kot definitorji: P. Vincencij Desić iz Karlobaga, P. Oton Kocjan, dosedanji gvardijan v Škofji Loki, P. Angel Solter iz Varaždina in P. Rafael Bogataj, dosedanji gvardijan v Vaškem. — Za I. generalnega kustoda P. Donat Zupančič, exprovincijal in za II. P. Ladislav Hazewali iz Hajdinja.

— Nova korupcijska afera. Radikalni poslanec in seljak Mihajlo Ranković je objavil v svoji »Smotri« strahovito obtožbo proti bivšim režimovcem, in sicer pod naslovom »Sodoma in Gomora«. Našli so se ob lastniki — eden je baje celo izjavil, da se bo moral ustreliti, ako pride zadeva na svetlo —, ki so izrabili svoj položaj in našli v nam sovražnih deželah zaveznike, s katerimi so ustanovili neke vrste »akcijsko družbo« za železniške in prometne razmere. Ravnateljem je bil postavljen neki famozni dr. Aleksander Schneider, bivši huzarski častnik v mažarski vojski, poveljnik boljševiškega bataljona v Budimpešti in intrigant pri sofijskih Koburžanih za časa okupacije. Mihajlo Ranković je navedel detaljirano vse lopovščine, ki so se odigrale med korupcionisti in Schneiderjem, ter poziva sklepoma vlado, da mora korupcionistom ostro stopiti na prste, kajti kazni mora biti najstrožja.

— Slovenski delegat na kongresu za pobijanje prostitucije. Na današnjem kongresu za pobijanje prostitucije v Gradcu, ki se bo vršil do 24. t. m., bo zastopal našo državo g. dr. Hugon Robič, znani dermatolog in primarij mariborske bolnice.

— Španski konzulat v Zagrebu. Vlada je podelila zagrebškemu veleindustrijalcu Arku eksekutor za honorarnega konzula kraljevine Španske v Zagrebu.

— Zborovanja vojnih žrtv. K pripombi a poročilu iz Celja glede zborovanja vojnih invalidov, vdov in sirot v včerajšnji številki pojasnjuje Izvršni odbor Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani sledeče: Shodi se vrše po vsej državi in ne samo v Sloveniji, v zmislu sklepa zadnjega kongresa in po naročilu Središnjega odbora v Belgradu. Shodi pa nimajo nobenega političnega značaja in tudi niso nameravani kot protestni, temveč manifestacijski. Zastopniki Središnjega odbora iz Belgrada, s katerimi se je izdelal sporazumni načrt, so ravno izdali naročilo, da se manifestacija in ne protestira po celi državi z zborovanji zato, da bo izšel čimprej sporazumni zakon. Tudi pri poprejšnjih vladah so se vršili shodi, a ne samo manifestujoči, temveč protestni. Ogorčenja množica je protestirala pred skupščino ter v njo celo udrila z vzkliki na poslance in vlado. Invalidi se nadajajo, da se dan ne bo ostalo njihovo vprašanje samo pri obljubah. Vendar pa imajo sedanje manifestacije nekoliko povoda z ozirom na prazna obetanja vseh dosedanjih vlad in ako se spomnimo, kako je bilo oktobra leta 1922, ko je bil zakon že tudi izdelan in celo v skupščini, pa se kljub temu ni uzakonil. — Izvršni odbor.

— Rockefellerjeva ustanova v Jugoslaviji. V Belgrad bo te dni dospel zastopnik Rockefellerjeve ustanove za centralno Evropo g. dr. Béla Johann, zdravnik v Budimpešti, da si ogleda vse sanitarne naprave v naši prestolnici. Sedaj je na inspekcijskem potovanju po Dalmaciji, kjer proučuje ustanove našega ministrstva za pobijanje malarije.

— Proslava čeških mučnikov v Kragujevcu. Dne 18. t. m. se bo vršila v Kragujevcu velika slavnost, na kateri bodo odkrili spomenik češkim vojakom, ki so jih l. 1918. usmrtili Avstrijci radi pobune. Od strani vlade bodo prisostvovali ministrski predsednik Ljuba Davidović, vojni minister general Hadžić, najbrže tudi kralj Aleksander. Iz Prage bo prispela velika vojaška delegacija.

— Zagrebški župan v Belgradu. Ker so se temeljito spremenile politične razmere, bo zagrebški župan arhitekt Heinzl te dni odpoloval v Belgrad, da uredi nekatere zadeve zagrebške mestne občine, ki so ostale vsled bivše napetosti med obema prestolicama nerešene.

— Časnikarska stavka. Vsi uredniki subotičkega dnevnika »Hirap« so stopili v štrajk. Subotička sekcija Jugoslovanskega novinarskega udruženja je zaprosila centralno upravo in zagrebško sekcijo, da se s strani članov proglasi nad »Hirapom« časnikarski bojkot.

— Nov zagrebški list. V nedeljo 14. t. m. je izšla prva številka (izredna izdaja) tednika »Zagreb«. List je političen in se zavzema za politične cilje Stjepana Radića.

— Poljski časnikar v Belgradu. V Belgrad je dospel glavni urednik zunanjepolitične redakcije lista »Rzeczpospolita«, g. Salfier.

— Streljanje na Barju. Glasom kasneje došlega dopisa 18. artiljerijskega polka se dne 18. in 20. septembra 1924 ostro streljanje na Ljubljanskem barju ne bo vršilo. Se li bo vršilo 22. in 23. septembra, bo polk šele naznanil.

— Potres dne 15. t. m. v Boštanju. Zvečer ob 9. uri smo tu občutili potresni sunek. Zanimivo je to, da je 5 minut poprej, ko je bilo ves dan mirno, naenkrat zapihal močan piš, ki je stresaval vsa okna in vrata. Mali piščanci so začeli že poprej čivkati bolj kakor navad-

no. Potem je prišel potres, ki je trajal le dve sekundi. Iz teh okolnosti je sklepali, da je potres v zvezi ne samo z geodinamičnimi, ampak tudi z zračnimi silami. Par minut po potresu je tudi zračni vihar popolnoma prenehal.

— Ustreljena medvedka. Dne 14. septembra zvečer je ustrelil trgovec Alojzij Troha na Babnem polju 80 kg težko medvedko.

Obč. volitve v Mariboru.

Volivna shoda SLS se vršila: četrtek 18. septembra za I. in IV. okraj v bivši Florianski dvorani sedaj gostilna Anderle na Koroški cesti št. 5, v petek, 19. sept. za V. okraj (Magdalensko predmestje) v dvorani gostilne Neudl-Fridau na Tržaški cesti. Na obeh shodih govorila, poslanec Žebot o najnovejših dogodkih v politiki in o železničarskih zadevah, a dr. V. e. b. o občinski politiki.

Volivci SLS, ki ne vedo, kje je njihovo lišče, naj pridejo v tačništvo SLS v novi hiši Gospodarsko-zadružne banke. Tam dobijo volivno vabilo (legitimacijo).

Vsenemška stranka kandidira ničmanj nego 25 milijonarjev. To so: dr. Mühleisen, Glaser, Pfrimer, dr. Wiethaler, Kiffman, Nasko, dr. Schmiederer, Lotz, Jeglitsch, Platzner, dr. Badl, Tscheligi, Pachner, Greiner, Scherbaum, Luckman Schmiederer, Felber, Hartinger, Bernhard, Hausmaninger, Fritz Felber, dr. Thalmann, Himmel in Barta. In te milijonarje bi naj volil ubogi delavec, železničar, obrtnik, hlapec! Nemška lista ni samo bojna lista, ampak je čista lista milijonarjev!

VOLIVCI SLS V MARIBORU GLASUJEJO ZA PRVO SKRINJICO!

Ali res? Po Mariboru se govori, da je inž. Rudolf Kiffman izjavil: »Sedanje občinske volitve v pomenijo za Maribor plebiscit. Ne gre se tu toliko za občinsko gospodarstvo, ampak za to, kam Maribor spada... Če je to res kar sicer dvomimo — potem si naj g. stavbenik Kiffman sam pripisuje, kaj bo prišlo. Mi ne potrebujemo vsenemške hujškarije. Slovenci in Nemci naj živijo v miru, dovolj je bilo nacionalnih bojov. Ali razumeta, g. Kiffman?

Voditelja vsenemške agitacije sta stavbenik Julij Glaser in posestnik Nasko. Pomaga jim stavbenik Kiffman, dr. Kupnik, dr. Orosel, dr. Blanke, dr. Klesewetter, krčmar Pristavec, trgovec Greiner v Gosposki ulici in še nekateri. Ko bi se agitatorji vsenemške stranke držali dovoljenih mej, bi nič ne rekli, a način agitacije je tak, da za moramo gojiti. S tem si Nemci mnogo več škodujejo, nego hasnijo.

Račun vsenemških agitatorjev. V gostilni »Vinotoč« Emeržič na Aleksandrovi cesti so imeli vsehmede dne 16. septembra volivni shod. Tam so napravili ta-le načrt: Nemški glasov je 1800, bivših Radičevih 250, socialistom bodo odvzeli Nemci 400, tako bi dobila njih lista 2400 do 2500 glasov. Na združeno slovensko listo računajo tako-le: SLS 1200, JDS 500, NSS 300, NRS 200, torej 2200 glasov. Socialistom daje Glaser samo 600, komunistom 300; a Zagorskemu 100 glasov. Če se niso nikdar poprej zaračunali, tokrat so se gotovo. V nedeljo se bodo prepričali, da so delali račun brez krčmarja. Slovenci in poštenci Nemci, ki obsojate perfiden način agitacije vsenemške stranke, pa vsi na delo, da zmaga naša prva lista!

Brivce Kreft v Mlinski ulici je zaprl svojo brivnico in agitira za stranko nemških milijonarjev.

Organizacija SLS v Mariboru dobro funkcionira. Agitacija za občinske volitve je razdeljena po ulicah in hišah med posamezne zaupnike.

Štajerske novice.

Š Dr. Behmen v Rogiški Slatini. G. minister za socialno politiko in narodno zdravje se je pripeljal v pondeljek zvečer z večjim spremstvom v naše zgradbiščice ter si drugi dan z vidnim zanimanjem in odkritim priznanjem ogledal vse zdraviliške naprave. — Ne moremo si kaj, da ne bi omenili značilne epizode. Visok gospod iz ministrovega spremstva je pripovedoval pri večerji, da so zgrezili v svitu avtomobilovega žarometarja takoj za mostom čez Sotlo, torej na prvi pedit slovenske zemlje, ležati ob cesti na desni in levi po enega »totalnega« pijanca. To se sicer lahko povsod dogodi, a pri nas ima na žalost tak »slavolok« zelo »simboličen pomen«...

Š Uprava Narodnega gledališča v Mariboru nam javlja: Intendant dr. Radovan Brenčič se je vrnil iz Belgrada, kjer je bil večkrat sprejet od prosvetnega ministra g. dr. Korošca. Intervenal je v vprašanju naknadne subvencije 800.000 dinarjev, ki v bistvu prav za prav ne bi bila nič drugega ko popravo velike krivice, katera je zadela naše gledališče v tekočem budgetu, po katerem je dobilo samo 200 tisoč dinarjev, med tem ko so dobila druga gledališča najmanj 750.000 dinarjev. Po prejšnjem budgetu so imela vsa pokrajinska gledališča od 450.000 do 700.000 dinarjev subvencije, včevši Maribor, ki je imel nekaj čez 500.000 dinarjev. Po sedanjem budgetu so dobila druga pokrajinska gledališča povprečno za 300.000 dinarjev več, dočim je dobil Maribor za isto vsoto manj ko do sedaj. Torej je

bil prikrajšan v primeri z drugimi gledališči kar za 600.000 dinarjev! Gospod minister prosvete je pokazal največji interes za mariborsko gledališče in je ponovno zahteval naknadno subvencijo 800.000 dinarjev, ali finančni minister mu je ni mogel odobriti, ker za njo ni budgetne možnosti; v finančnem zakonu je namreč klavzula, ki prepoveduje vsako naknadno ali izredno subvencijo onim zavodom, ki so po sedanjem budgetu že prejeli državno subvencijo. Iz istega vzroka je izključena vsaka državna pomoč iz kredita za nepredvidene državne potrebe. Časopisne vesti o izredni subvenciji splitskemu gledališču (ki zahteva k svojemu milijonu še pol milijona naknadne subvencije), so ravno tako brez podlage, kakor vest, da je Mariboru bilo odobreno pred 14 dnevi pol milijona. Ker bo zahtevala sedanja vlada od skupščine izredne kredite (med katerimi bo tudi postavka 800.000 dinarjev naknadne subvencije za mariborsko gledališče), se bo odločevala daljnja usoda našega gledališča na prvih sejah finančnega odbora in narodne skupščine. V interesu velike nacionalne in kulturne naloge, katero vrši mariborsko gledališče, je želeli, da vsaj tokrat prodre pravična njegova zahteva, ker bi se sicer moralo gledališče brezpogojno zapreti.

Š Raspis abonmana v mariborskem gledališču za sezono 1924-25. Uprava narodnega gledališča v Mariboru razpisuje abonma za sezono 1924-25. Abonma je skupni, t. j. za operne in dramske predstave in sicer 15 glasbenih in 15 dramskih predstav, skupaj 30 predstav in samo operni abonma, t. j. 15 glasbenih predstav. Cene operni abonma (15 glasbenih predstav): Lože št. 7 in 8: 2000 dinarjev, št. 4, 5, 6: 1600 Din, št. 3, 2: 1200 dinarjev. Sedeži v parterju: I. v.: 480 Din, II.—III.: 400 Din, IV.—VII. v.: 320 Din, VIII.—IX. v.: 280 Din. Balkonski sedeži: I. v.: 480 Din, II. v.: 320 Din, III.—IV. v.: 240 Din, V.—VI. v.: 200 Din. Galerijski sedeži: I. v. na sredi: 240 Din, I. v. spredaj: 160 Din, II. v.: 120 Din. Cene za skupni abonma, t. j. operni in dramski (30 predstav) so za 50 odstotkov višje. Rok za prijavitelje se podaljša do 20. t. m. Prijavlja se pri dnevnim gledališki blagajni, vsak dan od 9.—12. in od 15.—17., kjer se dobe tudi vsa tozadevna pojasnila. — Telefon 382.

Š G. naredni poslance Vrečko sprejema stranke svojega volivnega okraja (sodni okraj: Kozje, Rogatec, Šmarje), ako skupščina ne zboruje, vsak torek od 9.—12 v Šmarju v kaplarni v posejinskih prostorih. Kedaj zboruje narodna skupščina, je razvidno iz časnikov. Na g. poslanca se obračajte osebno le v tem času.

Š Nove zvonove v baziliki Matere Milosti v Mariboru bodo blagoslovili z velikimi slovesnostmi dne 19. oktobra.

Š Cene vinu. Staro vino je v ceni zelo poskočilo. Letnik 1923 plačujejo po 10 do 15 Din. Letošnja letina bo zelo skromna. Slovenske gorice je čez 50 odstotkov potolkla toča.

Primorske novice.

p Konec Kat. del. društva v Idriji se vrši v torek 23. in sredo 24. t. m. Imel se je vršiti že 14. in 15. t. m. pa je bil od oblasti prepovedan. Na sporedu so: Sattner: Pozimi iz šole (mešan zbor); Pogled v nedolžno oko (moški oktet); Ruskine sanje (mešani zbor) in Jettejeva prisega za zbor, soli in orkester.

p »L'Isanzo« v škripih. Tendence videmskih oblastnikov so tako jasne, da jih pozna v Gorici že vse prebivalstvo, pa najsi je to Slovenec ali Lah. Ni še izšla druga številka lista »L'Isanzo«, ki hoče rešiti Gorico pred ekonomskim mrtvilom in že se je pojavil na obzorju fašizem, ki ne trpi procvita Gorice. Politični tajnik gorškega fašja odv. Capraro je pozval k sebi izdajatelja lista g. Grazianija in je zahteval od njega točni program lista. Ker je g. Graziani umerjen fašist, ni izključeno, da bodo videmski oblastniki zatrli vsako akcijo, ki je v korist Gorice.

p Mažarski parlamentarci v Trstu. V Trst je prispela 15. t. m. skupina mažarskih parlamentarcev v družbi časnikarjev in princa Pignatellija de Montecalvo, ravnatelja laško-ogrske trgovske zbornice v Budimpešti in organizatorja te ekskurzije v Italijo. Predpoldan se je vršil sprejem na magistratu, popoldan pa so si ogledali luko in miramarski grad.

Ljubljanske novice.

lj Predsednik Orjune inž. Kranjec je bil včeraj dopoldne ob 11. od detektivov celjske policije aretiran. Ob 12. so ga z osebnim vlakom odpeljali v Celje, kjer so ga izročili tamkajšnjemu okrožnemu sodišču. Aretacija je v zvezi s trboveljskimi dogodki.

lj Vojni invalidi, vdove in sirote iz Ljubljane in okolice! Vaša dolžnost je, da se udeležite velikega invalidskega zborovanja, ki se vrši v nedeljo, dne 21. septembra ob 8. dopoldne v restav. vrtnik na Rimski cesti. Odbor.

lj Nov odvetnik v Ljubljani. V imenik ljubljanskih odvetnikov se je vrnil g. dr. Henrik Tuma, doslej odvetnik v Gorici.

lj Ravnateljstvo mestnega dohodarstvenega urada ne uraduje radi poprave peči in snaženja uradnih prostorov dne 19. in 20. septembra t. l.

lj Poskušen samomor. Vrtnar in hišni posestnik Valentin Pivk v Zalokarjevi ulici si je v pondeljek, 15. t. m., zbrivko prerezal vrat in žile na roki. Prepeljali so ga v smrtno nevarnem stanju v bolnišnico. Samomor je izvršil v duševni zmedenosti.

Tečaj živih jezikov. Srbohrvaščina, nemščina, francoščina, italijanščina, angleščina po praktični Berlitzovi metodi. Vpisovanje in pojasnila do 21. t. m. od pol 6 do pol 7 zvečer v Beethovnovi ulici 7 pritličje, levo. Tudi posebne ure. Posebni tečaj za francoščino in angleščino za mladino od 11. do 14. leta. — Ga. S. J. Jeras, prof.

Nevarno mezdno gibanje papirniškega delavstva Vevče-Goričane-Medvode.

Kakor smo že poročali pretekli petek, se nahaja delavstvo združenih papirnic Vevče-Goričane-Medvode že dva meseca v resnem mezdnem boju, iz katerega utegne nastati stavka, ako družba, podpirana po »Zvezi industrije«, ne bo popustila od svojega nedostopnega stališča.

»Zveza papirniškega delavstva« je po »Jugoslovanski strokovni zvezi« zainteresirala za svoj položaj ministristvo za socialno politiko, za trgovino in industrijo kakor tudi ministristvo za notranje zadeve. Spričo tega je ministristvo za socialno politiko dne 10. septembra 1924 naročilo osrednji inšpekciji dela, da po svoji ljubljanski podružnici skliče nova pogajanja med podjetjem in delavstvom ob sodelovanju velikega župana ljubljanske oblasti in delegata ministristva za trgovino in industrijo.

Ta pogajanja so se vršila preteklo soboto popoldne pri inšpekciji dela v Ljubljani in so trajala skoro 4 ure. Bila so v marsičem zanimiva. Zastopnik podjetja je hotel speljati pogajanja na stranpot zaščitne carine za papirno industrijo, popolnoma v nemar puščajoč slovensko tiskarsko industrijo, nad katero bi hotelo združeno papirnice Vevče-Goričane-Medvode dobiti absoluten monopol. Jasno pa je, da delavstvo, ki ima povprečno krog 900 Din mesečne mezde že nad 1 leto, na rešitev zaščitne carine ne more čakati. — Koncem sobotnih pogajanj so se uradno ugovarile sledeče točke:

1. Produkcija družbe je dosegla predvojno višino pri znižanem številu delavstva in se je v letu 1924 povečala že nad 25%.

2. Mezde delavstvu znašajo letno ca 13.000.000 Din. Sedanji povški bi znesli ca 1.500.000 Din ali ca 10—12% povečanje sedanjih mezd.

3. Sedanje delavske mezde so nezadostne.

4. V »Združenih papirnicah Vevče-Goričane-Medvode d. d.« se dela proti deloščam zakona o zaščiti delavcev.

5. Družba se je izkazala v vprašanju izplačila mezd za Vidov dan 1924 za neojalno.

6. Ker se dne 18. sept. 1924 vrši seja upravnega sveta predmetne družbe, na kateri bodo odgovorni činitelji zavzeli svoje stališče, se pogajanja do 19. sept. 1924 prekinajo in nadaljujejo letnega dne.

Že v nedeljo dne 13. t. m. je zboroval v D. M. v Polju po prvi sv. maši impozanten shod vevških papirničarjev, ki so napolnili društveno dvorano. Na shodu je o poteku mezdnega gibanja poročal predsednik papirničarjev Fr. Kukavica in strokovni tajnik J. S. Z. Fr. Žužek. Prisotno delavstvo je izjavljalo obih z odobravanjem vzelo na znanje.

V sredo dne 17. t. m. pa je zboroval v Preski ob šestih zvečer za Goričane-Medvode drugi shod papirniškega delavstva, na katerem sta govorila ista dva poročevalca in ki je bil prav tako impozanten.

Situacija je sedaj sledeča: 18. t. m. zboruje upravni svet družbe, ki se mora izjaviti, ali sploh hoče sedaj zvižati delavstvu mezde ali ne. V petek dne 19. t. m. se vrše po inšpekciji dela nova pogajanja, od katerih je v veliki meri odvisno vprašanje, kako se bo delavstvo odločilo.

Po svetu.

— Proslava 25letnice obstanka češke tehnike v Brnu. Dne 3. novembra t. l. bo minulo 25 let, odkar so se pričela na tehnični visoki šoli v Brnu češka predavanja. Ob tej priliki se bo vršila svečana proslava. Vsi absolventi te šole v naši državi se pozivajo, da do omenjenega termina vpošljejo svoj naslov in označo stroke svojega delovanja na naslov inž. Milana Vuletića, Brno, Nová 61. Gre za sestavo statistike in dostavitve spomenice.

— Propadanje komunističnega gibanja. Kakor je razvidno iz uradnih podatkov sovjetske vlade, se nahaja komunistično gibanje v Evropi v propadanju. Pomembnejši je komunistični element v delavskem gibanju Nemčije, Češkoslovaške in Francije. To dokazujejo sledeče številke: V Belgiji so našli 1. 1920 1000 komunistov; sedaj jih je še 590. V Angliji je skupno število komunistov od 10.000 na 3000, v Franciji od 130.000 na 50 tisoč, v Nemčiji od 360 tisoč na 350 tisoč, v Italiji od 70 tisoč na 12 tisoč, v Norveški in Švedski od 112 tisoč na 28 tisoč in v Češkoslovaški od 360 tisoč na 130 tisoč.

Roparski umor v Spod. Pirničah.

KRISTAN OBDOJEN NA SMRT.

Včeraj se je nadaljevala obravnava proti Kristanu. Obravnava je bila cel dan zelo živahna, dvorana nabito polna in dosti občinstva je stalo cel dan in zvečer pred sodno palačo. Nadaljevalo se je

zasliševanje prič,

ki je bilo mestoma jako živahno in zanimivo. Razkrinkale so se razne slike vaškega življenja v pestrih barvah, kar se mestjanom redko nudi. — Obtoženec je postajal vedno bolj pobit. Poizkušal je ugovarjati raznim pričam, toda vedno je klonil pod težo dokazov. Vobče je bilo pričevanje za obtoženca zelo obtežljivo. V označbo njegovega značaja in v pojasnilo slučaja samega navedemo najvažnejše izjave domačih prič, katerim so bil evse razmere dobro znane kakor je to običajno po vaseh.

Priča Smoletova je povedala, da ji je pravila pokojnica, da ji je Kristan naročil, naj pride rajši malo kasneje zvečer, da ju ne bodo videli domačini. Priznala je tudi, da mu je dala svojo sliko, toda le za legitimacijo. Usodni večer je spremila priča pokojnico nekaj časa na usodepolni poti in je ugotovila, da je imela Zevnikova seboj ročno torbico, v kateri je imela robec in dva ključa od potne košare. Na roki je imela zlato uro z zapestnico in je bila pokrita s šerpo. Pokojnica ji je večkrat rekla, da bi šla rada malo v gostilno, pa je mož preveč ljubosumen. Da bi pa pokojnica pohajkovala z drugimi fanti, tega ona ne ve.

Jako važna je bila izpoved priče Marije Konjarjeve, pri kateri je imela pokojna shranjen denar. Povedala je žena, da je imela Zevnikova pri njej shranjenih še 57.000 K. Ko je prišla k njej po denar, ji je povedala, da gre s Kristanom v Zagreb po pravice za v Ameriko. Poslovila se je od nje usodni dan z besedami: »Servus! Pa tiho bodi, samo denar daj! Nobenemu ne smeš ničesar povedati, ker sicer ostanova oba doma in bo denar izgubljen.« Povedala ji je tudi, da za Kristana ne mara, plačala mu bo, samo da jo spravi. (Klic iz dvorane: »In res jo je dobro spravilo!«)

Njen mož France Konjar, čevljar, je povedal, da je naročila pokojnica pri njemu nove čevlje. Dala mu je tudi v shrambo zlato uro zapestnico z naročilom, da jo lahko tudi proda. Zbrati mora namreč večjo vsoto denarja. Čez nekaj dni pa mu je zopet rekla, da če ure še ni prodal, je ni treba prodati, ker je denar že dobila. Glede razmerja med pokojnico in njenim možem je izjavil Konjar, da sta se pač večkrat sporekla, vendar le takrat, če je prišel mož pijan domov. Pristavil pa je: »Če je bil toliko pijan, da jo je zmerjal, je bil tudi toliko pijan, da je okrog padel in jo tepsti sploh ni mogel. Drugi dan pa sta bila dobra.«

Tudi Ani Konjarjevi je povedala Zevnikova, da je dala Kristanu 25.000 in da se je on peljal v Zagreb k nekemu agentu za karte v Ameriko.

Važna je bila izpoved Julijane Konjarjeve, ki obtoženca sploh ne pozna in ga je še le včeraj prvič videla. Njej je pokojnica pravila, da gre v Ameriko in da ima že enega, ki jo bo tja spravil. Povedala je tudi ime »Kristan«, pri čemer se je priča celo izrazila, da bi ga rada poznala. Rekla je pokojna: »On mi bo vse skomandiral, dala sem mu že 30.000 kron.« Povedala ji je tudi, da hodi ta Kristan tudi za njo in da jo včasih zusti nadleguje. Rekla pa je, da mu raje pusti vseh 30.000 kron, kakor pa da bi se mu udala. Na vprašanje, kje ima svoj samokres, je rekla pokojna, da ga je dala Kristanu takrat ko denar, češ da se mu v Zagrebu kaj ne pripeti, ker ima s sabo denar. Kristan ji je rekel, da naj prinese usodni večer seboj ves denar, kar ga ima. Če ji bo zmanjkalo, ji bo pa še on posodil. V pondeljek ali torek gresta z vozom v Zalog in od tam v Zagreb.

Potovka Ivana Knificova, France-tova Johanca, je bila s Kristanom in pokojno v Ljubljani. Na kolodvoru v Medvodah je Zevnikova dobila Kristana in mu je nekaj izročila. — Takrat mu je izročila 25.000 kron. — Vrlo zanimiva je izpoved glede njenega razgovora v sredo jutraj, ko je bila Zevnikova že umorjena in oropana. Kristan je vprašal pričo: »Kje pa je Franculova (Zevnikova)?« Ko mu je priča odvrnila, da ne ve, ji je rekel Kristan: »Ona pravi, da bo šla v Ameriko, pa ne bo šla, ker se bo prej tako...« (pri teh besedah je pokazal na vrat, kako se obesi). Priča mu je pa odvrnila: »O pa ne, ona je preveč rada na svetu!«

Mati umorjenke je povedala, da hčerke ni posebno rada videla, ker je bila zapravljiva. Povedala ji je pa tudi, da gre v Ameriko in da ji bo preskrbel Kristan »fous pravice«. Mati pa jo je resno posvarila pred Kristanom in ji je rekla: »Ali si res tako neumna, ko te bo tako opeharil!«

Marija Jelenčeva — pozna Kristana — pravi: Bilo je en torek večer. Čakali smo sestro in prišla je okoli pol 10. domov. Ravno ko so se spravljali spat, je slišala govorjenje na cesti. Rekla je sestri, zdaj gre oče domov. Oče je bil namreč tisti večer pri županu v gostilni. Toda ker je šlo govorjenje naprej mimo hiše, je stopila na cesto, da vidi, kdo je šel tako pozno mimo. Videla je

moškega in ženske; »prišla sta od Smlednika, spoznala jih pa nisem. Govorila sta na glas in zdelo se mi je tudi kot bi se prepirala. Nato sem šla spat.« Dalje pravi: »Ko je prišel kmalo na to oče, sem ga vprašala, kdo sta bila onadva, ki jih je srečal na cesti. Toda v moje začudenje mi je oče odgovoril, da ni nikogar srečal.« Iz tega je jasno razvidno, da sta krenila Kristan in Zevnikova pod klanecem iz ceste v gozd, ker bi jih sicer oče Jelenec moral srečati.

Usodni strel.

Dalje pravi priča: »Šla sem nato spat. Ležim pri odprtem oknu. Ko sem se vlegla, sem začula tri strele. Ko je padel prvi, je bilo malo odmora, nato pa sta padla še dva strela hitro drug za drugim. Ven nisem šla, čakala pa sem, kdo bo prišel po cesti, pa ni bilo nikogar, takoj nato pa je ura v Pirničah bila pol dvanajstih.«

Strele je čul tudi Lojze Trojanšek, ki pravi: »Slišal sem strel — pa eno štimo, kot bi biv eno žvav ustrelil.« Nato sta padla še dva strela, drug za drugim, nakar je vse utihnilo. In drugo jutro so našli v gozdu

ustreljeno žensko.

Prvi je prišel to praviti k orožnikom, in sicer že okrog šeste ure zjutraj neki fant, ki je povedal, da leži v gozdu mrtva ustreljena ženska. Orožniški stražmojster Lavrenčič je šel takoj na mesto umora. Vzel je seboj tudi fanta, ki mu je zatrdil, da leži truplo umorjenke še ravno tako, kot je on našel. Zastržil je truplo Lavrenčič, dokler ne pride sodni ogled. Med tem je prišel na mesto umora in sicer okoli 11. dopoldne njen oče, ki je ugotovil, da je umorjenka njegova hči. Vpoštev kot morilec sta prišla samo dva in sicer njen mož in pa današnji obtoženec. Orožnik pa že od početka moža ni osumil, ker ga je smatral za nezmožnega za tako dejanje in tudi ni imel za delo dejanje nobenega direktnega povoda. Ta sumnja se je tudi upravičila. Dokazalo se je namreč popolnoma jasno in po več zanesljivih pričah, da je bil njen mož usoden večer in sicer od osmih zvečer v Tonijevi gostilni v Mavčičah, kjer je ostal še čez enajsto uro. Torej je bilo povsem izključeno, da bi mogel biti za časa umora na licu mesta, ker bi potreboval do tja dobro poldrugo uro hoda. Ko je oče povedal Lavrenčiču, da je občevala pokojna v zadnjem času precej s Kristanom in je izvedel, da mu je tudi izročila 35.000 kron, ga je aretirali in uvedli so pri njem

hišno preiskavo.

ki je imela nepričakovan uspeh. Našli so namreč pod velikim kamnom pred hišo, za ped globoko v zemljo zakopano njeno ročno torbico. Pri preiskavi omare za obleko pa je bila najdena zavita v cunjce zlata zapestna ura pokojne Zevnikove. Dalje so našli pri hišni preiskavi v malem predalčku, ki je bil pribit na tramu pod streho, skrit usodni revolver, v katerem so manjkali v naboju trije patroni. Enega so našli v cevi samokresa, dva pa je obtoženec izstrelil. — Kje je obtoženec vse te predmete dobil, ne more povedati; zagovarja se, ali da ne ve, kako so prišli v njegovo hišo, ali pa sploh kratko zanika, da je to res, kar vzbuja med vsemi v sodni dvorani neprijeten in za obtoženca zelo neugoden vtis.

Mož umorjenke.

Matevž Zevnik, katerega so prvotno osumili umora, je nastopil povsem mirno in je povedal v kratkem sledeče: Z mojo pokojno ženo se v zadnjem času nisva posebno dobro razumela. Krivda pa je bila njena, ker ona ni hotela tako gospodinjiti kot sem jaz kot gospodar hotel in kot pravo uvidel. In res je, da sem ravno radi tega tudi večkrat delj časa izostajal. Če sva se spila, česar ne zanikam, sva bila takoj dobra in jaz ji nisem dosti zameral. Za dobro besedo sem bil dober in res je, kot je rekel eden kot priča, da sva se zvečer spila, drugo jutro pa sva se skupaj ven peljala. — Trgoval sem in res je, da sem imel v zadnjem času precej izgub, toda ne vsled svoje krivde. Trgovska smola je to zadržila. Razmerje med nama pa se je res precej poostilo v zadnjem času, nisem pa nikdar ugotovil, da me namerava žena zapustiti in tudi nisem ugotovil, da me goljufa. Posestvo sem končno prodal za približno pol milijona kron in tudi premičnine. Za samokres, katerega so našli v škafličici na gredi pod streho skritega v dozdnevem lastavičem grezdu, je izjavil mož, da je njegov in da ga je kupil za 2400 kron. — Kdaj mu ga je pokojna žena izmaknila, tega on ne ve. — V četrtek po umoru so ga aretirali kot osumljenca in je bil pet dni v preiskovalnem zaporu. Ugotovili pa so, da je bil v usodnem času v Tonijevi gostilni v Mavčičah in sicer od Marijinega zvonjenja do preko enajste ure po noči. — Pokojnica je možu tudi večkrat sama rekla, da bo šla v Ameriko, ni mu pa povedala, kdo jo tja spravlja. Obtoženca mož dobro pozna, ker je za njega večkrat tudi kupoval les.

Razne priče.

Notar Hafner v Ljubljani je povedal, da je bil obtoženec nekoč pri njem zaradi notarskih poslov in se je predstavil pri njem v pisarni za Matijo, za brata Franceta Kristana — kar je tudi precej značilno za značaj obtoženca —.

Fotograf Rovšek je dokazoval s knjigami, da je bila pokojnica pri njemu dne 31.

marca. Naročila je tri slike in pa 12 razglednic in je plačala 350 Din. Prosila ga je, da naj ji slike hitro napravi, ker jih potrebuje za potovanje v Ameriko.

Gostilničar Toni, po domače Leben v Mavčičah, je potrdil z vso gotovostjo, da je bil mož pokojne usodni večer, v torek, od 8. zvečer v njegovi gostilni, kjer je ostal čez 11. uro, to tako dolgo, da ne bi mogel na noben način priti v tem času do mesta umora. V njegovi družbi je bil tudi trgovec Perčič do pozne ure in se natanko spominja na tisti večer, ker sta glihala za hraste.

Kristanova gospodinja

Marija Česnova, stara žena, se je obnašala jako sumljivo. Bila je tudi že zaprta, pa so jo kljub temu, da ni izključeno, da je vedela, kaj je Kristan počel, izpustili. Ona je po večkratni izpremembi svoje izpovedi končno povedala, da je našla uro res pod kapom skrito in to le slučajno. Zavila jo je v cunjce in jo je skrila v omaro, kjer so jo pri hišni preiskavi tudi res našli. Prikriti jo je hotela radi tega, ker je bila uverjena, da mu jo je dala kakšna ženska, ki ga ima rada.

Zasebna uradnica Sava Staretova je povedala, da je Kristan njo, kot bolj učeno gospodično iz Zavrha vprašal, kakšne dokumente da, rabi zase in svojo sestro za potovanje v Ameriko. Ona mu je odgovorila pisмено in mu je nasvetovala, da naj se obrne na trdko Zidarjevo na Dunajski cesti.

Prva preiskava umorjenke.

Polijski revirni nadzornik Jože Gruden od ljubljanskega policijskega ravateljstva je ugotovil kot soudeleženec pri uradni komisijonalni preiskavi trupla umorjene Zevnikove na licu mesta, da je bila spodnja obleka umorjenke visoko zavihana, ni pa bila ne pomazana ne zmečkana, kar bi morala biti, ako bi se umorjenka valjala ali premetavala po tleh. Umorjenka je držala roki upognjeni v komolcih in je imela krčevito stisnjene pesti. Iz potez obraza pravi, da je sklepala, da se je žena v zadnjih trenutkih pred smrtjo do skrajnosti branila pred nasilnim, ki jo je hotel, kar kažejo vsi znaki, najprej onečasti, nakar jo je ustrelil. — Žena je imela na bradi znake udarca s topim predmetom, na vratu pa višnjeve potplutbe davljenja. — Cela lega trupla in poškodbe kažejo, da se je žena silno branila. Ustreliti jo je moral tako, da je klečal deloma na njej, tiščal ji njene roke pod svojimi koleno, kar kažejo znaki v mahu. Branila pa se je žena v skrajnem obupu tudi s celim životom. In v tej borbi je dobila žrtev oba smrtna strela v glavo. — Glavo je imela nagnjeno tako globoko v znak, da ji je tekla kri, ki ji je pri tekla iz nosa mesto po bradi po licu tik pod oči. — Vsi znaki torej kažejo na poskušeno onečastenje, ki pa ni uspelo in jo je nasilnež, tako iz jeze kakor iz pohlepa po denarju po hudem boju ustrelil. — Da je imel napadalec revolver brzokone že pri prvem poskusu v roki, kaže rana na bradi, ki kaže, da je bila udarjena pokojnica s topim trdim orodjem po bradi.

Usodna kupčija.

Ivana Kopačeva, ki je kupila Zevnikovo posestvo, je dala pokojni Zevnikovi povrh kupnine še 100.000 kron in sicer pod pogojem, da dobi Kopačeva celokupno posestvo. Namenila se je že takrat Zevnikova — bila sta z možem ločena — da gre s tem denarjem v Ameriko. — Kopačeva je povedala, da je bila Zevnikova običajno vedno vesela, tišči dan pa je bila otožna kot bi slutila kaj hudega. Ko ji je pripovedovala pokojna, da namerava iti v Ameriko in da ji bo Kristan pripravil vozne liste in potrebne pravice, ji je rekla Kopačeva, ki je že okrog 80 let stara: »Glih tolik te bo spravil v Ameriko kot menek!«

Priča Torkar pripoveduje, kako je našel umorjeno Zevnikovo v gozdu, ni je pa poznal. On je povedal: »Tam v gozdu leži ženska, vsa je krvava, mrtva in na pol gosposko je oblečena.«

France Lavtičar, brat žene, ki je bil v ujetništvu, pove, da je pobegnil iz ujetništva največ radi tega, ker je zvedel, da obtoženec popolnoma samovoljno gospodari na njegovem posestvu. Posekal mu je 20 smrek in jih pod ceno prodal. Prodajal mu je kolo, vzel je obleko in perilo iz njegovega kovčka, uro in zlato verižico. — Kar se tiče značaja pokojnice, o kateri je trdil obtoženec, da mu je rekel neki prijatelj, da jo lahko vsak dobi, pove priča odločno, da to ni res.

Sestra pokojne je izjavila, da je Zevnikova tudi njej, kakor mnogim drugim pričam prav zaupno — bala se je namreč obtoženca, ki ji je vedno grozil — povedala, da ji bo preskrbel obtoženec »fouš pravico« za v Ameriko in da mu je dala na to že 30.000 kron. Na opozorilo, da naj pazi, ker bi jo lahko ogoljufal, je odgovorila žena, da mu zaupa, ker ima denar in zida hišo.

Zanimiva za cel slučaj je bila tudi izpoved Kristanove gospodinje stare Česnovke. Vprašala ga je namreč žena drugi dan, ko je našla pri njem zlato uro zapestnico, če je res uro kupil. Obtoženec ji je na to naivno vprašanje odgovoril ježno: »Zakaj pa me skušate?« Ko so mu povedali, da so našli v gozdu na Senožetih umorjeno in oropano žensko, je odvrnil obtoženec: »Jaz bi kaj takega ne mogel storiti.« Ta žena je večkrat svojo izpoved spremenila. Končno pa je le povedala resnico, da se je Kristana bala in je zato dru-

gače govorila. Povedala je tudi, da je hodil obtoženec zadnje dni pred umorom spat na pod in je tudi ugotovila, da je puščal vrata odprta, da je lahko brez šuma in ropota odhajal in prihajal. H Kristanu pa so hodile na pod tudi druge ženske. V sredo zjutraj po izvršenem roparskem umoru je Kristan vrata na pod za seboj popolnoma zaprl, kar se je še ženi, ki ni še ničesar vedela o umoru, zdelo čudno.

S tem je bilo pričevanje zaključenoy in senat je stavil porotnikom sledeča

vprašanja:

1. Ali je obtoženi J. Kristan kriv, da je v času od konca februarja do aprila izvalil od Zevnikove vsote 35.000 kron z izgovorom, da ji preskrbi potne liste in jo tako v zmoto spravil in jo oškodoval na njenem premoženju za znesek nad 4000 kron, to je za 35.000 kron (goljufija);

2. Ali je obtoženi J. Kristan kriv, da je v noči na 14. maj v namenu se polastiti denarja in dragocenosti pokojne Zevnikove z njo takoravnal, da jo je ustrelil dvakrat v glavo, vsled česar je nastopila smrt, in se polastil njenih predmetov.

Državni pravdnik

je pred vsem poudarjal, da je ta slučaj v tem porotnem zasedanju že četrti slučaj umora. Tako ne more iti dalje in tako divjaštvo se mora temeljito in brezobzirno zatreti. Zatrti smo že in tudi s pomočjo porotnikov razno zlo in zatreti moramo tudi to. Izmed vseh slučajev pa je ravno današnji najstrašnejši. Pri navadnem umoru je težak slučaj in težko stališče. Tu pa se gre za nasilstvo proti božjemu in svetnemu zakonu in proti zakonu narave: Ne ubijaj! Umor ni opravičen in naj ga postavljajo razne olajševalne okoliščine v še tako milo luč. Morilec se postavi sam izven zakona, on ruši interes svojega bližnjega, ker mu vzame življenje, ruši pa tudi interes velike človeške skupine, interes vseh bližnjih ljudi. Prizadeto je pri umoru mnogo ljudi. Vse to je že pri navadnem umoru. Današnji slučaj pa je najgrši, kar jih imamo, ker gre za roparski umor. To je najtežji greh — umor in rop — to je umor zaradi umazane dobičarije. Imamo tudi druge umore — umor iz afekta, sovraštva, ljubezni, jeze. Tu pa se je izvršil umor za pest denarja, zlato uro in umazano listnico. Kdor ubije tujo osebo, oškoduje poleg tega tudi njegove svoje. Tak človek dokazuje, da ne spada v urejeno človeško družbo. In tak človek je današnji obtoženec Ivan Kristan. Poglejmo ga, kakšen je ta človek. Njegov kazenski list nam izkazuje celo vrsto kazni in sicer vse radi nasilnosti in goljufije. Bil je že mož na obtožni klopi tudi radi umora v družbi z drugimi. Vrgel je s tovariši tihotapci obmejnega stražnika v prepad in ker se ni moglo ugotoviti, kdo ga je vrgel, je bila obsojena cela čedna družba. Ima pa tudi drugače slaba, jako slaba spravevala. Občina pravi, da je obtoženec len, delomržen in nemaren človek, pretepač, katerega se je bala cela sosesčina radi njegove nasilnosti.

(Obtoženec je tudi res velik, močan in energičen človek, poleg tega pa sirov in nasilen, zraven pa neuk in neizobražen, ter se ni naučil niti brati in pisati.) Bil je predrzen tihotapec in je upravljal na tuje stroške v svojo korist premoženje drugih, ki so bili vsled nesrečne usode v tujini. In temu človeku je padla v roke nesamostojna, sebi prepuščena, neskušena ženska Marija Zevnikova, ki je imela denar. To žensko je preganjala zla usoda, dokler ni postala žrtev tega nasilneža. Prvi mož je padel v vojni. Vzame drugega in mu da posestvo. Ta mož pa ji za pravi domačijo, poleg tega pa je silno ljubosumen. Ponavljajo se razprtije v družini in končno pride ločitev. Usodna pa je bila za njo skrivna ljubezen z domačim fantom. Pri njej je povzročila ljubezen nasilno smrt. — Radi slabih domačih in družinskih razmer je prišla žena na usodno misel, da se izseli v Ameriko in vzame seboj človeka, ki ga je preje ljubila in ki je bil takrat pri vojaki. — In vsled tega je prišla v dotiko z današnjim obtožencem I. Kristanom. — On jej je bil preje tuje. Zvedela je, da je mož zvit tihotapec, znan po svetu in da je zaprt v Trstu. Počakala je nanj in ko se je vrnil, se je takoj obrnila nanj, da ji preskrbi potrebne listine in vozni list za Ameriko. Mož je to priliko izrabil, obljubil ji je pomoč in s tem se je polastil ženske kot se polasti hudobni grešni duši. — Zahteval je za prvo pot 25.000 kron, da gre v Zagreb. In ona mu jih je dala. Videč, da gre lahko, je zahteval še 10.000, katere mu je tudi dala, dasi je vedela, da je slepar. Bila pa je že tako zamrežena, da se ni mogla rešiti. Končno pa, kar je še najbolj tragično, je izvalil svoji preslepljeni žrtvi še browning-pisto. Vlekel jo je od dne do dne in dasi so jo sosedje in znanci svarili, ni mogla več nazaj. — Končno jo je počakal njen vodnik v usodnem gozdu. Prijel jo je za roko in odpeljal jo je v gozd, kjer jo je po grdem poizkusu onečastenja kot zverino ustrelil dvakrat zaporedoma v glavo. Pomeril je dobro, oba strela sta obsedela pod očesi, vsaka rana zase je bila smrtna. Vse to je ugotovila preiskava in po mogočnih dokazih je vse to dokazano. To je tako nasilje, da ga narava sama ne prenese. Manjši delikti se pozablajo. Krvavi delikti pa se maščujejo vsi, ker jih narava sama kaznuje. Voda in zemlja izvržeta truplo in ga dasta ljudem v obsodbo. In če hudodelec svojo žrtev še tako

skrije, pride na dan in zgodilo se je že, da so se odkrili in kaznovali zločini po letu, dveh, desetih in dvajsetih letih. — Narava sama pomaga pri kaznovanju takih hudodelcev. Tudi tu imamo podoben slučaj. Glava je tu, na mizi pred vami leži lobanja pokojne Zevnikove, lobanja prestreljena pod očmi. — Med 58 mi pričami, ki smo jih čuli tu v dvorani, pa je prišla priča onstran groba in je povedala vse. — Govorila je namreč pokojnica skozi usta prijateljic in prijateljev, ki so povedali vse do najmanjše podrobnosti. — Z njimi je povedala ona sama vse. Tudi v tem slučaju je narava vidno posredovala, kar znači, da se mora kaznovati to hudodelstvo. Poleg nje same pa imamo tudi dosti živih prič. — Dajte zadoščenje pokojni, rehabilitirajte njeno čast, maščujte njeno smrt in potrdite stavišena vam vprašanja!

Govor državnega pravdnika je napravil na porotnike in na celo dvorano jako globok vtis in je privabil marsikako solzo v oko.

Zagovornik

je poudarjal uvodoma, da ne govori, da obtoženca reši, ako je nakopičena proti njemu cela gora dokazov. Njegov namen in njegova naloga pa je, da mu kolikor možno olajša njegovo težko stališče. Če se zavaruje obtoženec pod velikansko težo dokazov samo za zid zanižanja, potem tudi zagovornik več ne mora. Prosim vas, da zberete iz celega gradiva tudi svetlejšje momente in uvideli boste, da se morda vendar le ni vse tako zgodilo, morda je bilo le vse vsaj nekoliko milejše.

Državni pravdnik pravi, da kaže obtoženec strašen cinizem. Jaz pa trdim, da se je postavil obtoženec pač le na stališče: Dokazite mi, česar me dolžite! — Dosedaj pa smo čuli samo gole posredne dokaze, nimamo pa nobenega naravnostnega dokaza. V tej usodni noči, ko se je izvršil ta strašen zločin, pride mo v tem do temnega kroga in ne vemo kdo je bil notri razum Zevnikove, ki je ostala tam kot žrtev. Kdo pa je bil še z njo v tem temnem usodnem krogu, kjer se je vršilo dejanje, pa nimamo nobenih naravnostnih dokazov. — Slo je za denar. Za 10.000 kron je Zevnikova vedela, da jo je ogoljufal, vse drugo pa mu je pustila. — Hotel je izvršiti nasilje, znaki na njenem vratu. In razgret od strasti, omočen, jezen jo je hotel ostrašiti in je streljal. Če pa se mu je ona branila in če se je pri tem premikala sem in tja, sta jo zadela strela, izmed katerih je bil vsak smrten le po naključju. Presojati pa moramo vse mrzke okoliščine tako, kakor je za obtoženca milejše. — Če bi si bil obtoženec svest svojega dejanja, bi bil tudi lahko drugače postopal in popolnoma zabrisal vse sledove svojega dejanja. On pa je napravil vse res tako nerodno, kot bi res ne vedel, kaj se mu je pripetilo. Če ne potrdite stavišena vprašanja na umor, ne pomagajte toliko njemu, marveč njegovim neodobnim otrokoma.

Državni pravdnik poudarja na to, da je bil še vsak, ki tu sedi, tako neumen, da je prišel sem na to klop, In najhujši so oni, ki napravijo sto prebrisanih, eno pa zagreše. Tudi obtoženec se je dobro pripravil na zločin in težko bi mu bili dokazali, če bi ga ne bila njegova žrtev sama obsodila po svojih prijateljih in prijateljicah.

Pravdorek.

Po temeljitim resumeju so odšli porotniki v posvetovanje. Po primerno kratkem posvetovanju so se vrnili v porotno dvorano in je razglasil prvomestnik sledeči pravdorek: Prvo vprašanje in sicer glede goljufije so potrdili porotniki z enajstimi glasovi, drugo vprašanje, glede roparskega umora pa so potrdili porotniki soglasno z vsemi dvanajstimi glasovi.

Ko so pripeljali obtoženca v dvorano je nastala grobna tišina. Predsednik je prebral obtoženci pravdorek, pri čemer je ostal Kristan popolnoma miren.

Smrtna obsodba.

Po razglasitvi pravdoreka porotnikov je predlagal državni pravdnik, da naj se kaznuje obtoženi J. Kristan na podlagi tega pravdoreka porotnikov prvič radi hudodelstva goljufije po §§ 197—200 in 203 in drugi radi hudodelstva roparskega umora po §§ 134 in 135 —2 in naj se izreče kazen po § 136 in sicer smrt na vešalih.

Zagovornik je prosil, da naj se vporabi določba glede predloga za pomilostitvenje.

Senat se je umaknil v svojo posvetovalnico in po primeroma kratkem posvetovanju je razglasil predsednik sledečo

sodbo:

Obtoženi Janez Kristan je zakrivil hudodelstvo goljufije po §§ 197—200 in 203 in hudodelstvo roparskega umora po §§ 134 in 135 ter se kaznuje po § 136 na edino možno kazen na smrt z obešenjem.

Obtoženec je sprejel smrtno obsodbo popolnoma mirno in ni pokazal nobenega razburjenja. Ko ga je vprašal predsednik, če sprejme kazen, je mirno pokazal na svojo zagovornika in je odvrnil, da si bo premislil.

Po dvorani je nastal pri razglasitvi sodbe velik šum. Čulo se je pritrdjevanje in plaskanje, vmes pa vzdih in plač. Obsojenca so pazniki vkleknili. Mož se je poslovil od svojcev, na kar so ga odpeljali pri zadnjih vratih iz porotne dvorane. Med vrati je zamahnil s vkleknjenimi rokami še enkrat svoicem z slovo,

Gospodarstvo.

J. B.

Anketa vinogradnikov in vinskih trgovcev.

Včeraj smo poročali o poteku ankete, ki jo je sklical minister za poljedelstvo dr. Kulovec z ozirom na dolgotrajno vinsko krizo in katere se je udeležilo do 50 vinogradnikov in vinskih trgovcev iz vseh delov države. Anketa, ki je bila določena prvotno za dva dni, je izvršila svoje delo v enem dnevu in napeti šesturni debati, po katere zaključku je bila soglasno sprejeta sledeča resolucija.

Resolucija.

Anketa zastopnikov vinogradnikov in vinskih trgovcev prosi vlado: 1. Da podvzame vse, da se ob priliki pogajanj z Avstrijo in z drugimi državami doseže sporazum za čim večji izvoz vina brez ozira na odstotek alkohola.

2. Da posveti resno pozornost izvozu naših vin tudi pri pogajanjih z drugimi državami.

3. Da preskrbi za pravično zaščito vinskih trgovcev in vinogradnikov s tem, da se na pogajanja redno pozove dva eksperta.

4. Da se znatno zmanjšajo železniške tarife, ker so one glavna ovira živahni vinski trgovini in v državi sami i za izvoz v inozemstvo.

Anketa soglaša s predlogi g. načelnika Rankovića, o rešitvi vinske krize in prosi vlado, da temu predlogu vsestransko pomaga in da ga realizira.

5. Da se čim prej predloži enoten in enostaven vinski zakon, ki določa stroge odredbe proti ponarejanju in zlorabi vina.

6. Da prometno ministrstvo hitro daje na razpolago vinskim izvoznikom specialne vinske cisterne, ki naj se nabavijo iz Nemčije na račun reparacij tako za normalnotirne kakor za okotirne železnice.

7. Da se v bodoče osigura v trgovskih pogodbah s povoljnimi tranzitnimi tarifami prevoz vina preko teritorija tujih držav.

8. Da se v Pragi in Krakovu zgradi na državne stroške vzorni kleti radi reklame in boljše prodaje naših vin.

9. Da se pospešuje, kjer so ugodni pogoji, gojitve ranih in poznih vrst namiznega grozdja, in da se osigura nujen in odgovarjajoč prevoz takega grozdja.

10. Da se odpravi trošarina in ostali državni ter občinski davki na vino ali se vsaj skrajša na minimum.

11. Da Narodna banka za časa sezone daje kredit solventnim osebam za trgovino z grozdom in vinom, kakor se krediti dajejo tudi trgovcem s slivami in drugim trgovcem.

12. Da država posebno in najenergičnejše pomaga pri snovanju združnih klet.

13. Da se nujno odobri minimalna tarifa za prevoz praznih vinskih sodov.

14. Da se trgovci osvobodijo davka na poslovnih promet za vina, ki jih izvažajo v inozemstvo.

Naš vojni dolg Zedinjenim državam.

Po uradni izjavi, ki jo je izdalo finančno ministrstvo Zedinjenih držav za 1. 1923. je dolgovalo 19 evropskih držav Zedinjenim državam več kot deset milijard dolarjev; ali natančneje, računano z obrestmi vred, 11 milijard 800.010.245 dolarjev na dan 15. nov. 1923. Njih dolžniki so: Armenija, Avstrija, Belgija, Češkoslovaška, Estonka, Finska, Francija, Velika Britanija, Grška, Madžarska, Italija, Litvanska, Liberija, Latvija, Nikaragua, Poljska, Romunija, Rusija in Kraljevina SHS. Naj-

večji dolgov so oni Anglije (4,6 milijard dolarjev) in Francije (okroglo 4 milijarde). Naša država dolguje Ameriki z obrestmi do 15. novembra 1923, 61.587.157 dolarjev.

Vsi ti dolгови so bili napravljeni približno v istih okoliščinah in pod istimi pogoji. V najkritičnejšem položaju, ko je šlo za obstanek ali za pogin, so zgoraj imenovane države potrkale na vrata Zedinjenih držav in prošle za posojilo; ko so ga dobile, so podpisale brez vsakega pogoja in pridržka.

Po vojni so te države primerjale te svoje visoko narasle dolgove s svojimi praznimi državnimi blagajnami in z minimalnim upom, dobiti od Nemčije in njenih zaveznic vojno odškodnino. Tedaj se je stavilo vprašanje, ali naj se vojni dolgov napram Zedinjenim državam smatrajo za veljavne, ali pa se da njih finančni in moralni veljavi oporekati, ker so Zedinjene države vstopile v krog vojskujočih se zaveznikov in torej z njimi storile skupino. Vojna se je končala z zmago, ki je prinesla Zedinjenim državam mnogo koristi. Da so dosegli to zmago, so doprinesli vsi zavezniški velike žrtve: oni so žrtvovali življenje svojih vojakov in državljanov, drugim je bil velik del njih ozemlja uničen, tretji so dali svoj denar za vojsko. Dejala se je, da ni čisto pravilno, če eden zaveznikov zahteva svoj denar nazaj, medtem ko drugi ne morejo zahtevati niti svojih vojakov, ki so poginili na bojnem polju, niti ne morejo dobiti dodatne vojne odškodnine, da popravijo svoje razrušene pokrajine. Splošno zavezniško mnenje je bilo, naj Amerika vsaj počaka, da Nemčija plača vojno odškodnino, ali pa naj si da plačati dolgove naravnost potem prenosa iz te odškodnine.

To mnenje, ki ga je pred vsem zastopalo francosko časopisje, pa je silno vznemirilo in ozlovoljilo ameriško javnost. Anglo-Saksonci namreč cenijo nad vse iskrenost v zasebnih in javnih odnosih; vsakdo izmed njih smatra poštenost za prvi cilj življenja in zato želijo, da se drugi napram njim tudi tako obnašajo. Če bi se jim reklo, da nimajo prav, ker zahtevajo svoj denar nazaj, bi bilo to največje razžaljenje, ki ga bi jim mogli prizadejati.

Če bi jim govorili na erce, apelirali na njih človekoljubnost, jim pokazali, kako so obogateli med vojno in kako smo mi Evropejci obubožali, če bi jim izrazili upanje, da bi blagovili iz lastne inicijative se odreči svojim zahtevam, ali pa jih vsaj zmanjšali — bi bil skoraj gotovo uspeh boljši.

>Kdo je neiskren in illegalen?< pravijo Američani, >ali mi, ki zahtevamo, da se nam poplačajo posojila, ki smo jim vam dali, ali pa vi, ki hočete brezčastno iti preko svojih podpisov? Ves civilizirani svet se je dvignil zoper Nemčijo, ker je prekršila pogodbo nevtralnosti Belgije, katero je podpisala in tako smatrala to listino za papirno čunjo. Vi Evropejci pa se stavite sedaj na isto stališče, katero ste smatrali takrat za barbarsko in nelojalno. Če se mi odredimo tem dolgovom, ali pa jih zmanjšamo iz lastne inicijative, bo to z naše strani lepa poteza, ki jo boste morali kot tako priznati; nikakor pa ne dovoljujemo našim dolžnikom, da proklamirajo iz svoje lastne volje, da ti dolгови sploh ne obstajajo in nas vrhu tega nazivljajo še nepošteno ljudje!<

Pod vplivom tega nezadovoljstva sta obe ameriški zbornici sprejeli 9. febr. 1922. zakon, s katerim se je imenovala komisija, ki naj bi uredila vojne dolgove. Besedilo tega zakona je zelo strogo in odločno. Komisija je povabila vse države dolžnice, naj pošljejo svoje komisije v Washington, da uredi vprašanje dolgov.

Velika Britanija je smatrala za svojo častno zadevo, da reši čimprej to vprašanje, poslala je prva svojo komisijo, ki se je dogovorila z ameriško o načrtu plačevanja. To se

bo vršilo tekom 62 let s 3 odstotnim obrestovanjem in pol odstotno letno amortizacijo. Plačevanje se je že pričelo.

Nobena evropska država zaenkrat še ni sledila britanskemu vzgledu. Francija je poslala komisijo, ki je izjavila, da vsled svojega slabega finančnega stanja ne more prej plačati, dokler ji Nemčija ne plača vojne odškodnine. Italija in druge države so nato tudi odgovorile na ta način in to obnašanje je še bolj razdražilo ameriško javno mnenje.

Ko je od naše vlade poslana komisija prišla v New-York, so jo takoj obdali ameriški reporterji in resno vprašali: >Ali bo Vaša vlada plačala svoje dolgove?< Član komisije, g. profesor dr. Milorad Nedeljković, jim je odgovoril, kakor mu je bilo doma naročeno, da naša država priznava svoj dolg in da je globoko hvaležna Zedinjenim državam za pomoč, katero so nudile v najtežjih vojnih urah in po sklepu premirja.

Cestitati je treba naši vladi, da je tako ohranila neomadeževano čast našega naroda in ustvarila ugodno ozračje za potek pogajanj.

Naša delegacija je pri pogajanjih izjavila, da začnemo takoj s plačevanjem, ko se bo naš finančni in gospodarski položaj dovoljno izboljšal. Ameriška komisija je vzela to izjavo na znanje in izrazila svoje obžalovanje, da ne moremo takoj začeti plačevati ter rekla, da pričakuje konkretnjših predlogov.

Za enkrat je s tem to vprašanje — seveda samo začasno — odgodeno.

(Po >Revue Economique et financière de Belgrade.)

Tržno poročilo.

Mesni trg. Cene živine, telet in prašičev dne 17. septembra 1924 v Ljubljani. Voli prvovrstni za kg žive teže Din 13.25—14, voli rejeni 12.50—13, voli za vprego 12—13, bikli rejeni težki 12.50—13, bikli lažji 10.50—12, hrvaški bušaki boljše 9.50—10, hrvaški bušaki nevađni 8.25—9.50, krave rejene 8.50—9.50, krave klobasarije 7.25—8, telice 8.50—9, teleta težja rejena 18.50—19, teleta lažja 17—18, prašiči debeli 18—18.75, prašiči peršutarji 17 do 18, prašiči zaklani 23.50—24, plemenski prasci za komad 7 do 12 tedenski 160—275.

Današnji semenj je bil srednje obiskan. Volov je bilo malo in tudi druge domače živine malo. Največ je bilo hrvaških oziroma bosanskih bušakov. Kupčija se je vršila v znamenju padanja cen. V pričetku trgovanja so se kupci držali prejšnjih cen, ki pa so proti poldnevju precej popustile, tako, da je bilo mogoče kupiti za zgoraj navedene cene. Cena volov je padla za cel Din pri kg, istotako je padla znatno cena teletom in prašičem in se kupci zelo branijo plačati zgoraj navedene cene. Ker se ni kupovalo ničesar za izvoz vsi dedviga dinarja, se je resno bati, da bodo cene še bolj padle, če bomo hoteli izvažati.

Mlečni trg. Vsled obilne jesenske paše raste še vedno množina mleka, ki prihaja na trg. Radi tega so cene šle nekaj nazaj. Nepasterizirano mleko se prodaja na drobno 25.0 do 3.— Din. Po mlekarneh se prodaja pasterizirano mleko po 3.25 do 3.50. Nagel porast dinarja resno ogroža naš mlečni izvoz, ki presega 30.000 litrov dnevno. Pri današnjem stanju avstrijske krone izvažajo mlekarne že precej pod nabavno ceno. Ako ostane dinar na sedanjih višini, se bodo morale mlečne cene na vsak način znižati.

g Poravnave in konkurzi. Odpravljen je konkurz o imovini trgovca Dragotina Ščekića, trgovca v Mariboru, ker je ves sklad v smislu § 139 k. z. razdeljen. Poravnalno postopanje o imovini Frica Šumana, trgovca pri Sv. Ilju v Slovenskih gorah je ustavljeno. Istotako je ustavljeno poravnalno postopanje o imovini Franceta Pergolta, mesarja v Mariboru, Ale-

ksandrova cesta, ker se za poravnavo ni dogleda večina glasov.

g Naš izvoz vina v letu 1920. smo po podatkih, ki jih je objavila anketa poljedelskega ministrstva o vinski krizi, izvozili 20.646 hl vina v vrednosti 6.9 milijonov dinarjev, leta 1921. 19.112 hl v vrednosti 5.6 milijonov, leta 1922. 85.267 hl v vrednosti 34.3 milijonov, leta 1923. pa 25.978 hl v vrednosti 14.7 milijonov dinarjev.

g Cene monopolskim produktom. — Na svoji zadnji seji je monopolska uprava sklenila, da do konca oktobra t. l. ne bo znižala cene monopolskim predmetom, dokler ne dobi točne bilance žetve tobaka in kvalitete letošnjega tobaka.

g Carinsko postopanje pri izvozu konj. — Finančni minister je odredil, da se določa starost za izvoz namenjenih konj po živinskem potnem listu. Če pa nastanejo dvomi, se morajo carinarne obrniti na obmejnega živinozdravnika, da on določi starost in zdravstveno stanje konj, ki se izvažajo.

g Nov vinski zakon. Kakor poročajo iz Beograda, izdelujejo v poljedelskem ministstvu osnutek novega vinskega zakona. Novi osnutek določa podporo vinogradnikom; vinogradi, zasajeni po 31. decembru 1921. so prosti davkov; za transport grozdja in sadik bodo posebne tarife; uvoz inozemskih trt bo favoriziran itd.

g Italijanski izvoz. V prvi polovici t. l. je znašal italijanski izvoz 6 milijard 672 milijonov lir napram 4 milijardam 783 milijonom lir v prvi polovici prejšnjega leta. S tem se je pasivnost italijanske zunanje trgovine zmanjšala na 2 milijardi 672 milijonov lir.

g Ogrska zunanja trgovina. V juliju t. l. je dosegel ogrski uvoz vrednost 60 milijonov zlatih kron, izvoz pa 41 milijonov.

g Sladkorna kampanja v Češkoslovaški. Narodni Listy cenijo produkcijo sladkorja v tekoči sladkorni kampanji na 13 in pol milijona met. stotov. Od tega se bo izvozilo približno 10 milijonov met. stotov. V prošli sladkorni kampanji se je izvozilo samo 7 in pol milijona met. stotov.

g Obrestna mera na Poljskem. Kakor poročajo iz Varšave, je predsednik republike podpisal dekret, s katerim se določa zakonito dovoljena obrestna mera na 24 odstotkov letno.

g Vzpostavitev nemških carinskih mej na zapadu. Dne 20. septembra t. l. bodo začele zopet poslovati nemške carinarne v zasedenem ozemlju zapadne Nemčije, ki bo s tem zopet prišla nazaj k nemškemu carinskemu ozemlju.

Borze.

17. septembra 1924.

DENAR.

Zagreb. Italija 3.1550—3.1850 (3.0885 do 3.1285), London 323.50—326.50 (3.1562 do 3.1862), Newyork 71.80—72.80 (70.45—71.45), Pariz 3.8660—3.9069 (3.8250—3.8750), Praga 2.1725—2.2025 (2.1310—2.1610), Dunaj 0.1015 do 0.1035 (0.1003—0.1023), Curih 13.6125 do 13.7125 (13.4425—13.5425), efekt. dolar 70.6225 do 71.6225.

Curih: Belgrad 7.40 (7.35), Budimpešta 0.0069 (0.006850), Berlin 1.25 (1.25), Italija 23.25 (23.20), London 23.69 (23.67), Pariz 23.30 (23.20), Praga 15.85 (15.90), Dunaj 0.007475 (0.007455), Bukarešt 2.80 (2.80), Sofija 3.80 (3.85).

Dunaj. Devize: Belgrad 981, Budimpešta —, Kodanj 11.980, London 316.700, Milan 3119, Newyork 70.935, Pariz 3797, Varšava 13.550.

Valute: — dolarji 70.460, angleški funt 814.900, francoski frank 3775, lira 3105, dinar 977, češkoslovaška krona 2123.

Praga. — Devize: Lira 148.73, Zagreb 46.75, Pariz 181.25, London 151.50, Newyork 33.95.

Georges:

Imena.

— Nikoli ne bi bil mislil, kako težko je izbrati ime človeku, kadar se rodi, če ne bi bil sam poskusil.

Ker Munla Bekir ni oženjen, sem se jako začudil, ko mi je bil tako potožil. On je to začudenje tudi takoj opazil in rekel, naj ne mislim Bog ve kaj, ter da je bil udeležen pri iskanju krstnega imena za potomca bližnje žlahte.

— Veš, v bližnjem sorodstvu so nameravali nekaj kupiti. Ker je bil to prvi veliki dogodek, so seveda pričakovali sina. Po navadi dajo prvemu sinu očetovo ime. Ker pa oče s svojim krstnim imenom ni bil prav nič zadovoljen, je upregel vso žlahto, da bi mu pomagali iskati ime. Med vprežno živino sem bil tudi jaz. Pa smo privlekli na dan vse koledarje in pratike in iskali svetnike, ki bi posodili me novemu stebru rodbine in rodu. Ampak nobeno ime ni bilo nikomur všeč. Jaz sem bil tako mimo gredé omenil, da je Habakuk prav prijazno ime in Onufrij tudi, posebno, ker bi se dal otrok prav lepo klicati v letih destinstva. Kukček in Lufček se vendar prav lepo sliši, sem rekel nadebudnemu očetu, pa mi je vrgel v zobe, naj se iz tako svetih stvari, kakor je prvi sin, norca ne delam,

in da me bodo izključili iz rodbinskega posvetovanja. Zato sem potem molčal.

— Dan veselega dogodka je bil zmerom bliže, imena pa še ni bilo nikoli od nikoder.

— Kar naenkrat presenečeni vso žlahto novica, da se ni rodil sin, ampak hči. To nam je vsem zaprlo najprej sapo, potem pa koledarje in pratike. Ves naš trud je bil hvala Bogu zastoj. Osmešil se ni nihče, za hčer pa je bilo ime že pripravljeno. Hvala Bogu tudi zato!

— O, z imeni je križi!

— Ne vem, če poznaš Bogomila Negodeta. Najbrže ga poznaš. Ta se mi je zadnjič bridko pritoževal zaradi svojega krstnega in rodbinskega imena.

>Ni zadosti, da se tako nesrečno pišem,« je rekel, »še s krstnim imenom so me hoteli zaznamovati. Bogomil k mojemu priimku in na moje življenje je tako kakor lucas a non lucendo ali pa canis a non canendo. Toda to mi je bilo najbrže ob rojstvu zapisano. Rodil sem se na kmetih. Takrat, ko so me h krstu nesli, ženski niso mogli dopovedati imena Bogomil. Zato so ji ga na listek napisali. Ko me je od krsta domov nesla, so jo izpraševali, kako mi je ime, in je rekla: »Jaz ne vem prav kako; ampak tako nekako kakor »Bogu napoti!« In ta »Bogu napoti« me spremlja vse življenje. Ampak to še ni vse. Bogomil ni drugga, nego prav navadni kranjski Janez.

No, če bi mi postavili god na 24. junija, naj bi že še bilo. Pa so mi ga dali na 29. avgusta, takrat, ko je Janez brez glave, in s tem je tako rekoč moja nesreča kronana. Pomisli! 29. avgusta, konec meseca, ko nima nihče denarja, in pa Janez brez glave. Zraven tega se pa še pišeš Negodé!<

— Vidiš, tako mi je tožil Bogomil Negodé. Pa tudi po pravici.

— Sam Bog večni vedi, zakaj so pri taknili priimku Negodé krstno ime Bogomil! Ali so pozabili, kako se pišejo, ali so pa mislili ublažiti pomen priimka.

— Toda v tistih časih so bila slovan-ska imena moda. Ljudje pa jih prav tako niso razumeli, kakor latinskih, grških in drugih ne. Takrat so se pa pojavila ne samo izvirna slovan-ska imena, temveč tudi prevodi starih imen. Martini so postali Davorini, Franceti Radivoji, Feliksi »Srečkoti« itd., še celo Jožefa so bili preložili v Iskroslave. Kako in zakaj, jaz ne vem! Tako je pač bilo. Mogoče je bilo to strem-ljenje po narodni razločljivosti ali pa je bilo samo opajanje z domačo, nagonsko ču-teno izrazovalnostjo in opredelivostjo.

— V zadnjih časih si lahko opazil, da ne dajejo otrokom več slovan-skih imen, temveč takozvana kmet-ska, ki so veljala včasih za sramotna: Mica, Jera, Špela, Janez, Matijec, Andrejec itd.

— Pa da ne pozabim slovan-skih, ozi-roma poslovanjenih imen, te moram opo-zoriti na nepomišljenost, s katero so ta ime-na dajali. Takih megalomanih s priimkom kakor Bogomil Negodé je dovolj. Na pri-mer: Hrabroslav Zajec, Zmagoslav Zaletel, Rožica Smrdel, Vitomila Kline, Miroslav Vojska, Zdravko Kilar, Zlatko Mrhar, Janez Zlatoust Gobec, Hiacinta Plevel, Zofija Blaznik itd. Jako lepa kombinacija je tudi Kristof Palčič in Čahej Velikonja ali Hrast. Vinko Vodé tudi ni slabo. Seveda se dajo priimki tudi stopnjevati z imeni. Dosti lju-di je, ki se pišejo Peter, Jovan, Rudolf ali podobno. Zato so komparativi Peter Peter, Rudolf Rudolf in tako naprej prav >du-hovitie.

— Toda da pridem nazaj na krstna imena, ki paralizirajo pomen priimka, mo-ram reči, da stvar ni tako brezmiselnost, ka-kor bi človek na prvi pogled mislil. Na-robe: še praktična je. Če poroči namreč Zlatko Mrhar Rožico Smrdelovo, imata oba že v imenih vse ljubeznivosti psovke, ki so za zakonsko življenje po današnjih običajih potrebne. Kakšen iznajdljiv advo-kat bi morda dobil še celo vzrok za ločitev zakona, za kar bi mu bila nemara oba za-konca dandanes še hvaležna, ker tudi lo-čitve — moda zahteva.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. Celjska posojilnica d. d. Celje 210, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 225—240, Merkantilna banka, Kočevje 123, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 917, Slavonska banka d. d., Ljubljana 100—102, Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 150—152, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 485, Združene papirnice Vevče 123—130, 4 in pol odstot. komun. zadolžnice Kranjske deželne banke 91.

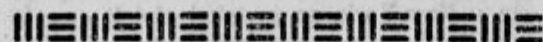
Zagreb, Hrvatska Eskomptna banka, Zagreb 108—116, Hrv. slav. zem. hipot. banka, Zagreb 57.50—58.50, Hrv. sveopća kreditna banka, Zagreb 116—120, Jugoslavenska banka, Zagreb 102—105, Ljubljanska Kreditna banka, Zagreb 220—230, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915, Slavonska banka, Zagreb 100—104, Hrv. slav. d. d. za ind. šećera, Zagreb 910, Narodna žumska industrija 78, Našica 84, Gutman 880—900, Slavonija 77.50 do 80, Združene papirnice Vevče 123—130, 7 odstot. drž. inv. posojilo 63—63.75, vojna odškodnina 114—115.

Dunaj. Živnostenska banka —, Alpine 374.000, Greinitz 145.000, Kranjska industrijska družba 750.000, Trboveljska družba 421.000, Hrvatska eskomptna banka 105.000, Leykam 165.000, Jugoslavenska banka 90.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 53.500, Avstrijske tvornice za dušik 182.000, Gutmann —, Mundus 700.000, Slavex 220.000, Slavonija 71.000.

BLAGO.

Les: Remeljni redne mere, 68-68, 58-58, 78-78, 98-98, 118-118, 5 m dolžine, fco Sušak 660, remeljni polovičarji, 37-78, 34-68, 4 m dolžine, fco Sušak 650, deske od 16 cm širine naprej, 20, 25, 30 mm, I, II, III, fco meja 653, frisi hrastovi 5, 6, 7, 8, fco meja 1560, Hrastovi plohi, 4,90 m dolž., 54 mm, 16—30 cm šir., fco meja 1400, Čreslo, suho, zmlato, fco nakladalna postaja Sloven., za 100 kg 64, drva, suha, bukova, 1 m dolžine, fco nakladalna postaja 5 vag. 26—28, 26—27. — Zito in poljski pridelki: Pšenica domača, fco Ljubljana 365, pšenica bačka, fco Bačka postaja 350, kuruza bačka, fco Bačka postaja 290, kuruza umetno sušena, par. slov. postaja, dob. oktober, november 290, oves bački, fco Bačka postaja 260, suhe gobe, srednje, fco Ljubljana 46—54, laneno seme, par. Ljubljana 675, konopla mandžurska, btto za ntto, fco

Ljubljana 880. — Stročnice, sadje: Fižol ribničan, izbran, fco Ljubljana 650, fižol prepeličar, izbran, fco Ljubljana 600, fižol mandoln, izbran, fco Ljubljana 450, jabolka, obrana, zimska Ia, fco nakladalna postaja 130. — Seno, slama: Seno Ia, sladko, prešano, fco Ljubljana 75. — Vino: VINO belo, dolensko, štajersko, hrvatsko, po vzorcu, fco nakladalna postaja 715—800. — Mast, slatina, sir: Mast svinjska Ia, fco sod, fco Ljubljana 3300.

NOVE UČNE KNJIGE

iz zaloge Jugoslov. knjigarnice v Ljubljani:

Komatar-Dr. Capuder, Zgodovina novega veka za višje razrede srednjih šol (izide začetek oktobra).

Bučar, Zgodovina srednjega veka za višje razrede srednjih šol, vez. Din 60.—

Kržišnik, Zemljepis za srednje šole III. del, vezano Din 28.—

Bučar, Zgodovina novega veka za nižje razrede srednjih šol. Din 35.—

Melik, Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev za višje razrede srednjih šol. (Izide začetek oktobra.)

Melik, Zemljepis kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Din 32.—

Sodnik, Logaritmi. Petdecimalne logaritmične in goniometrične (trigonometrične) tabele. Din 28.—

Ing. Novak, Zemljepisni atlas kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, sedem zemljevidov. Din 48.—

Ing. Kregar, Praktična perspektiva (izide 15. septembra kot rokopis).

V zalogi so tudi šolske knjige za vse osnovne, meščanske in srednje šole.

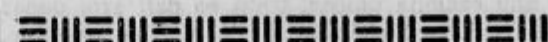
Naznanila.

Vinsko trgatve priredi v nedeljo dne 21. t. m. strelski klub »Griček« v gostilni pri »Tičku na gričku«. Začetek ob 8. uri popoldne. Vstop prost. — Opozorjamo, da se vrše ob tej priliki strelne tekme za dobitke. Začetek v soboto dne 20. t. m. ob 2. uri popoldne, konec v nedeljo ob 12. uri popoldne. K teknam so uljudno vabljeni vsi strelski klubi in strelci sploh.

Krekova mladina (dramatični odsek) ima svoj redni sestanek danes v četrtek ob 8. v društvenih prostorih — Odbor.

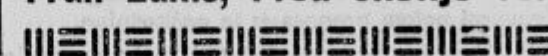
Jesenice. Godba K. d. d. ima v nedeljo 21. septembra ob 11. uri popoldne pred kolo-dvorom na Jesenicah promenadni koncert. Spored: 1. Koračnica iz opere »Postopaci« — Ziehrer. 2. Overture militaire — J. Klimesch. 3. Potpourri iz opere »Marta« — Fr. Flotow. 4. Slovanske cvetke, venec. — Viktor Parma. 5. Overture iz opere »Čarovnica« — S. Zajec. 6. »Junak« koračnica — J. Fučik.

Društvo »Soča« priredi v nedeljo 21. t. m. v restavraciji »Pri Levu« vinsko trgatve s petjem in godbo. Začetek ob 4 popoldne. Vstopnina Din 5.—

Specielno za gospode DUHOVNIKE nudi črne **dežne in Hubertus-plašče** ter PELERINE samo iz prvovrstnega in nepremočljivega blaga konfekcijska in modna TRGOVINA

Fran Lukić, Pred škofijo 19.

Narodno gledališče.

G. Stojković in ga Stojkovića, priznana in priljubljena srbska dramska umetnika, se predstavita našemu občinstvu v Ogrizovićevi drami »Hasanaginica«, ki se vprizori drevi ob 8. uri v dramskem gledališču. G. Stojković igra Hasanago, ga. Stojkovića njegovo mater. Hasanaginica je ga Rogozova, režiser g. Rogoz.

Poizvedovanja.

Izgubila so se očala v parku »Zvezda«. Ker so za najditelja brez vrednosti, se prosi, da jih odda v trafiki v Zvezdi.

Gospodična, ki je v nedeljo pozabila v vlaku površno jopo, ko je izstopila v Rajhenburgu, jo dobi pri g. postajenačelniku v Rajhenburgu.

Poslano.*

GOSPODU ŽUPANU NA BLEDU.

Vaše poročilo na policijsko ravateljstvo v Ljubljani, ki je našlo odmeva tudi v »Jutru« dne 14. t. m., ne sloni na resnici. 1. Kdo je govoril z Vami dne 6. t. m.? Ali ne jaz? — 2. Kdo je bil v občinski pisarni dne 9. sept. dopoldan, ali ne moja žena? — 3. Kdo Vam je poslal dopis dne 11. t. m., ali ne jaz? — 4. Kdo je dal na ta dopis odgovor dne 12. t. m., ali ne Vi z občinskim pečatom in Vašim podpisom? Kljub temu ste pa podali poročilo dne 12. t. m. na policijsko ravateljstvo v Ljubljani, da sem izginil dne 1. t. m. s celo družino neznanu kam. V ostalem pa še navajam, da sem bil od 1.—13. t. m. tudi večkrat skupaj z g. Brunskolem, Vašim tajnikom, v hotelu Sekovanovič, kar je tudi dokaz, da o meni niste poročali resnice.

FRANC PETERNEL.

* Za vsebino tega dopisa odgovarja uredništvo le, kolikor določa zakon.

Schicht

Pravo

Schichtovo-milo z znamko „Jelen“

je bilo, je in bo vedno ostalo najboljšo.

Pri nakupu pazite na ime „Schicht“ in na znamko „Jelen“!

7

KUPI SE

STRUŽNICA za železo (Eisendrehbank), rabljena, več kilometrov TRACNIC za ozkotirno železnico. — Ponudbe na Ivan SIŠKA, tovarna parket in parna žaga, Ljubljana, Metelkova ulica 4. 5669

Hiša popolnoma prenovljena, se pod ceno prodaja. Pripravna za trgovino in obrt, v Šmartnem 9, p. Moste pri Ljubljani. 5679

STROJNO PLETENJE sprejemajo se deklice v pouk za stroj. pletenje pod ugodnimi pogoji. — Ponudbe pod »POUK 8« na upravo lista.

ORGANIST in mežnar ISCE SLUŽBE na deželi blizu mesta. Je vojašine prost in obrtnik. Naslov v upravi »Slovenca« pod številko 5597.

TRI BARAKE (4 40 X 10 m) so napradaj na Kodeljevem v Ljubljani, z eternitom krite, še v najboljšem stanju. Naslov v upravi »Slovenca« pod številko 5676.

Kavarnarji pozor!

Dva skoraj popolnoma nova BILJARDA se ceno prodajo. — Poizve se pri Matiji PERKO, mizarstva tvornica, šiška - Ljubljana, telefon 372.

Cenj. občin. se v ljudno naznanja, da se je na novo uredila **restavracija**

pri kolodvoru v Kranju.

Točila se bodo vedno pristna in naravna domača vina iz naših najboljših vinogradov, ter bo preskrbljeno za prvovrstno kuhinjo in najsolidnejšo postrežbo. — Sprejemajo se ABONENTJE. Za zajtrk: golaž s kruhom, malim pivom ali brizgancem se računa samo 7.50 Din. PRENOČIŠČA gg. potnikom in izletnikom kar najceneje vedno na razpolago. — Za obilen obisk se priporoča ter jamči za najtočnejšo in najsolidnejšo postrežbo RESTAVRACIJA »PRI KOLODVORU« v KRANJU.

ODDA SE NAPRAVA nove drvarnice

(6 X 4 m).

— Več se poizve v zavetišču sv. Jožefa v St. Vidu n. Lj.

JEŽICE, zdrave kupuje trdka **PETER SETINA**

Radeče pri Zidanem mestu. — Ponudba naj bo opremljena z vzorcem. 5665

Gospodinja večja vsa-kega dela, kmetskega stanu, se sprejme v župnišče v Breškem okraju. — Naslov v upravi št. 5664

SPREJME SE pisarna. PRAKTIKANT, dober računar, za takojšnji nastop. — Ponudbe na IVAN SIŠKA, tov. parket in parna žaga, Ljubljana, Metelkova 4.

Storže jelove, borove ter ŽELOD in ŽIR kupuje

Fructus LJUBLJANA, Tabor 2.

Kadi za ZELJE ali sadje se prodajo. Naslov v upravi lista pod številko 5687.

Dobra kuharica katera bi opravljala tudi druga hišna dela, se sprejme. — Naslov v upravi pod št. 5686.

2 manjši hiši

se prodaja v sredini mesta. — Ponudbe pod šifro: »HIŠI V SREDINI MESTA«. 5684

Izurjena šivilja SE ISČE za šivanje oblek v boljšo hišo. — Naslov se izve v upravi lista pod številko 5683.

Pohištvo novo in stano, se poceni proda v Ljubljani, Ilirska ul. 21, prtlj., levo. 5682

Trgovina

z mešanim blagom se takoj odda v najem v prometnem kraju blizu kolodvoru na Dolenskem. — Naslov se izve v upravi lista pod številko 5643.

Pisarne, pozor! PRODA SE večje število **PISALNIH MIZ**

v jako dobrem stanju. — Poizve se v upravi pod št. 5627.

Drva trboveljski premog **H. Petrič** Ljubljana Gosposvetska cesta 16 Telefon 343

Kovine BAKER, MED, PAKFONG, ROTGUSS, mehki SVINEC, ODPADKE kupujemo po najvišjih cenah. Po robo pošljemo. — »BUTONIA«, Zagreb, Horvačanska cesta 29, telefon 2261. 5208

Enonadstr HIŠA z vrtom in zemljiščem se po jako ugodni ceni takoj prodajo. — Poizve se v Ljubljani, Opekarska cesta 10. 4182

Modistka Horvat STARI TRG

prodaja bele klobuke od 150 do 200 Din, dvobarvne po 170 Din, enobarvne po 140 Din, različne baržunaste in druge novosti po najnižjih cenah. Zalni klobuki v zalogi.

MLIN in ŽAGA napradaj na veliki, stalni vodi, kjer ni voda nikdar ne prevelika in ne premajhna. Jez naraven. Mlin je s 6 pari kamnov in stope. — Vse v najboljšem stanju. — Naslov v upravi lista pod številko 5235.

UCNO MESTO za deklico 14 let, voj. siroto, išče na deželi. Po možnosti z vso oskrbo. Naslov v upravi št. 5650.

KUPIM zdrav, olupljen SMREKOV in JELKOV LES od 2 do 7 m dolg, 13 do 26 cm debel. — Ponudbe z navedbo množine in označbe dobavnega časa na ALBERT OFNER, lesni trgovec, Karlovec. 5661

NAJBOLJŠA

NAJCENEJŠA

NAJUSPEŠNEJŠA

REKLAMA

so oglaš v »Slovenca«.

Kolar pomočnik, zelo priden, išče dela. Naslov v upravi pod št. 5659.

PER JE

kemično čiščeno, za pernice in blazine, kg Din 60.—. Belo gosje perje, skubljeno, kg Din 200.—, prima beli puh, kg Din 400.—, razpošilja po povzetju

Josip Brozović ZAGREB, Boškovičeva ulica št. 18. Lastna tvornica perja

Iščem mesto HIŠNIKA oženjen brez otrok, srednje starosti. — Naslov pri upravi pod številko 5581.

Šofer dobro izurjen, z večletno prakso, samski, z dobrimi spricvali, išče službe. — Naslov v upravi lista pod »Zanesljiv št. 5652«.

Dijak tehn. fakult. (zadnje leto) išče lepo opremljeno SOBO, ev. z oskrbo. — Ponudbe na naslov: Evgen BUHBINDER, Centa, Banat.

INSTRUKTOR cand. phil. išče hrano ali stan. Vsi predmeti, franc., laščina. Naslov v upravi lista pod številko 5653.

Dve ABSOLVENTINJI trgov. tečaja in meščanske šole, z dobrim uspehom, iščeta primerno službo. — Naslov v upravi lista pod številko 5658.

Trimesečni tečaj

telesne tehnike, ritmične gimnastike in plesne plastike za začetnike odvisi s 1. oktobrom 1924

LYDIA WISIAKOVA. Prijave kakor tudi vsa tozadna pojasnila Ljubljana, Sodna ulica št. 5/1, levo.

KOMPANJONA

za dobro vpeljeno agenturno trgovino iščem. Pogoj je vloga 100.000—200.000 Din in dejansko sodelovanje. Več v upravi »Slovenca« pod šifro Z. E. 72 številko 5552.

Ia Tapist. sir 24 D

čajno maslo 50 „

NUDI mlekar

»HELVETIA«, Daruvar.

Kolar pomočnik, zelo priden, išče dela. Naslov v upravi pod št. 5659.

Polhov, veвериčne

in vse druge **kože** divjačin **KUPUJE** v vsaki množini **D. ZDRAVIČ**, trgov. usnja, LJUBLJANA, Florijanska ulica 9. 5522

PRODA SE **AUTO-OMNIBUS**

16-sedežni, tovarna karoserija, salonska limuzina 8-sedežna, 2 sadni stiskalnici, mlin za grozdje, slamoreznica, bicikel 500 opasnikov, vinski sodi, 100 m vodovodne cevi, cevi za ograjo, črpalnice za tekočino, bencinski avto-rezervarji, 50 kg vijakov, zagneti za motorje, razni avtodeli, lahki voz z diro, 2 koprni pločevinasti vrči, 3 magirnici, 2 balanci tehnični, 10 škripcev, 2 kovačka privijak, steklenice za kompot, dva antik. lestenca, stari denarji, vreče za stiskanje medu. — Pojasnila daje JURI JENKO, trgov., Škofja Loka številka 26.

Kakršenkoli PROSTOR

klet ali kaj podob. za uporabo DELAVNICE iščem v mestu. Prostor preuredim sam na svoje stroške. Najemnina postranska stvar. — Ponudbe na upravo pod šifro Delavnica II.

Iščem za takoj perfektno HIŠNO. — Naslov v upravi lista pod številko 5674.

Prav lepa enonadstropna **STANOVANJ. HIŠA**

s stransko hišo in vrtom v CELJU ceno napradaj. — Vprašanja pod šifro »Z. E. 7 št. 5551« na upravo lista.

Kupimo

vsako množino bukovih **DRV, bukovega OGLJA, tesanega in rezanega LESA** ter plačamo najvišje dnevne cene. — Ponudbe na: **Prometna, d. d. Ljubljana, Krekov trg 10.**

MEIN-KAVA

Pristne kranjske klobase

izdeluje in razpošilja v vsaki množini stara, renomirana trdka

M. URBAS

Slomškova ulica 13

(poleg Mestne elektrarne.)

Velika zaloga šivalnih potrebščin modnega naklita, svile, baržuna i. t. d. pri

A. Šinkovec nasl. K. Soss Ljubljana, Mestni trg 19.

Šivilje in krojači znaten popust!

Se pošilja dnevno po pošti!